

Voortgangsrapportage Energie van de stad 2024

Colofon

Uitgave

Opgave Energietransitie

Gemeente Utrecht: 14030

onderzoek@utrecht.nl

Internet

www.utrecht.nl/onderzoek

Foto voorkant

Renzo Gerritsen

Inhoudsopgave

1. Het energieveld in beweging

2.1 Effect in de stad

2.2 Besparen - prestaties - woningen

2.3 Besparen - prestaties - bedrijven

2.4 Besparen - prestaties - eigen vastgoed

2.5 Besparen - prestaties – nieuwbouw

2.6 Verduurzaming energiebronnen – warmte

2.7 Verduurzaming energiebronnen – elektriciteit

2.8 Verduurzaming eigen vastgoed

2.9 Aardgasvrij maken van gebouwen

3. Projectenportfolio

1. Het energieveld in beweging

Inleiding

Om de Klimaatcrisis te bestrijden en om zoveel mogelijk onafhankelijk te worden voor onze energiebronnen van anderen, werken we aan maatregelen in de stad. Vanuit de energietransitie willen we een maximale bijdrage leveren door 1) zoveel mogelijk energie duurzaam op te wekken met zonnepanelen, windmolens en energie uit de bodem 2) energie te besparen bij bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties en 3) buurt voor buurt over te stappen op duurzame warmte en 4) het elektriciteitsnet te versterken. Zo blijft Utrecht een prettige en gezonde stad voor iedereen, nu en in de toekomst.

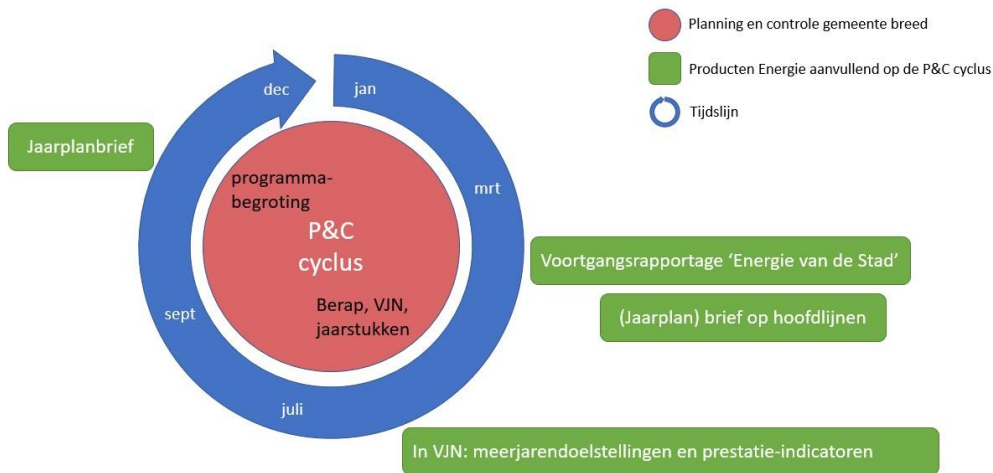
Voortgangsrapportage is onderdeel beleidscyclus

Het doel van de voortgangsrapportage is om, naast de jaarstukken, meer informatie te geven over de voortgang, resultaten en leerervaringen van het energiebeleid in de stad. Dit is verdiepende informatie waarvoor in de jaarstukken geen ruimte is. De jaarstukken hebben als doel om financiële verantwoording af te leggen in relatie tot de vastgestelde beleidsdoelstellingen van het programma Klimaatvriendelijke stad. De Voortgangsrapportage heeft als doel om meer inhoudelijke verdieping aan te brengen over dit programma Klimaatvriendelijke stad. Naast deze verdiepende rapportage over energie, krijgt de gemeenteraad voor de Voorjaarsnota (voorjaar) en na de programmabegroting in het najaar via een brief extra informatie over het programma Klimaatvriendelijke stad. Daarin is een verdere onderverdeling gemaakt naar activiteiten voor de energietransitie die op het niveau van de Voorjaarsnota en programmabegroting niet wordt gemaakt.

Deze extra informatiestroom vanuit energietransitie is het resultaat van twee moties en het invullen van de aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek Grip op energietransitie. In 2024 zijn twee moties aangenomen die de producten van energie (voortgangsrapportage en jaarplanbrief) verder verankeren in de beleidscyclus. [Motie 307 'Geef inzicht over Energie & Klimaat'](#) vraagt om de jaarlijkse programmering van het programma Klimaatvriendelijke stad gelijk te trekken met de behandeling van de Voorjaarsnota en in het Meerjarenprogramma Ruimte (MPR) een investeringsparagraaf voor energie op te nemen. En [motie 320 'Maak duurzaamheidsverslag onderdeel van de P&C-cyclus'](#), in de huidige versie, onderdeel van de P&C cyclus vraagt om de Voortgangsrapportage mee te laten lopen met de jaarstukken over 2024. In onderstaand plaatje hebben we aangegeven hoe we invulling geven aan deze twee moties.

In het rekenkameronderzoek 'Grip op de energietransitie' staan een aantal aanbevelingen waaronder het verduidelijken van de samenhang tussen deze Voortgangsrapportage, de [jaarplanbrief](#) en de begrotingscyclus. Met deze Voortgangsrapportage, een jaarplanbrief op hoofdlijnen bij de Voorjaarsnota en een jaarplanbrief met de begrote middelen voor een volgend jaar zijn deze aanbevelingen nu ingevuld.

Plaatje jaarcyclus

In deze voortgangsrapportage is op drie onderdelen gerapporteerd:

1. Trends en ontwikkelingen in de energietransitie
2. Feitelijke resultaten op zowel outcome als output indicatoren
3. De voortgang van het projectenportfolio energie met daarbij de geleerde lessen

Trends en ontwikkelingen in 2024

Voortgang landelijke wet- en regelgeving

In 2024 zijn twee belangrijke wetten voor de energietransitie vastgesteld: de Energiewet en de Wet gemeentelijke Instrumenten warmtetransitie (Wgiw). Beide wetten treden naar verwachting op 1 januari 2026 in werking. Vanuit onze regierol krijgen we met onderdelen van de Energiewet te maken die het toepassen van bijvoorbeeld slimme oplossingen voor netcongestie makkelijker moeten maken. De Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie regelt de gemeentelijke bevoegdheid om in een Omgevingsplan bestaande gebieden aan te wijzen om over te gaan op een duurzame warmtevoorziening. Het wetsvoorstel collectieve warmte (Wcw) bespreekt de Tweede Kamer in 2025. Met deze wet krijgen gemeenten de bevoegdheid om warmtekavels aan te wijzen voor een collectief warmtesysteem en wordt een publiek meerderheidsaandeel in het warmtebedrijf georganiseerd. Aanvullende landelijke regelgeving onder andere om de overstap betaalbaar te maken voor onze inwoners en bedrijven, is aangekondigd en blijven we aandachtig volgen. Het is noodzakelijk om ons in te blijven zetten op het landelijke niveau om de benodigde randvoorwaarden voor een betaalbare en haalbare energietransitie te realiseren. Doordat de benodigde wet- en regelgeving vanuit het Rijk op zich laat wachten, is er onzekerheid bij het warmtebedrijf Eneco om te investeren in het uitbreiden

van het bestaande warmtenet. We maken daarom een pas op de plaats bij het aardgasvrij maken van buurten waar het huidige warmtenet ligt ([raadsbrief](#) 28 oktober 2024).

Gasprijzen wisselen: belangrijk om aan de slag te blijven met energie besparen

Eind 2024 stegen de gasprijzen weer na een langere periode waarin de prijzen redelijk stabiel bleven (Dutch TTF natural gas [futures](#)). We moeten er rekening mee blijven houden dat de gasprijzen onvoorspelbaarder zijn dan een aantal jaren geleden. Ook de ondersteuning vanuit het Rijk voor onze kwetsbaarste bewoners was er deze winter niet, zoals in de vorm van een Tijdelijk [noodfonds energie](#). Recent is bekend geworden dat dit fonds er nu alsnog komt. Het is belangrijk om de meer structurele energiebesparing in woningen te blijven stimuleren. Er is een breed pakket van ondersteunende maatregelen voor huurders en woningeigenaren beschikbaar ook specifiek gericht op de doelgroep lage inkomens. Ook voor het Midden- en Kleinbedrijf is er ondersteuning om energie te besparen. Voor meer informatie daarover zie hoofdstuk 2.2 Besparen - prestaties - woningen. We houden de ontwikkelingen met de gasprijzen in de gaten en kijken of we gedurende 2025 moeten bijschakelen.

Netcongestie

In 2024 zijn de problemen met het elektriciteitsnet niet afgenomen. TenneT en Stedin kondigden in oktober 2022 netcongestie af voor onze provincie. Dit betekent dat er geen grote aansluitingen meer mogelijk zijn voor levering (door zonnevelden en windmolens) en afname (door supermarkten, grootschalige horeca, kantoren en fabrieken) van elektriciteit. We zien dan ook dat de realisatie van zonnepanelen op grote daken niet groeit in 2024 en een stijging van het aantal bedrijven op de wachtlijst voor een aansluiting. In 2024 zijn we volop aan de slag gegaan met het nemen van de benodigde maatregelen tegen netcongestie. We werkten aan het uitbreiden van de hoog- en middenspanningsstations en hebben het proces voor de inpassing van de trafohuisjes om de netverzwaring in de buurten mogelijk te maken in 2024 gestart. Ook voerden we gesprekken met de regio om door het nemen van maatregelen te voorkomen dat er netcongestie op het niveau van de kleinverbruikers ontstaat. In hoofdstuk 2.2 Verduurzaming energiebronnen - elektriciteit % Hernieuwbare elektriciteit is meer te lezen over de maatregelen die we in stad nemen om het elektriciteitsnetwerk uit te breiden ([raadsbrief Voortgang uitvoeringsprogramma elektriciteitsinfrastructuur en netcongestie](#))

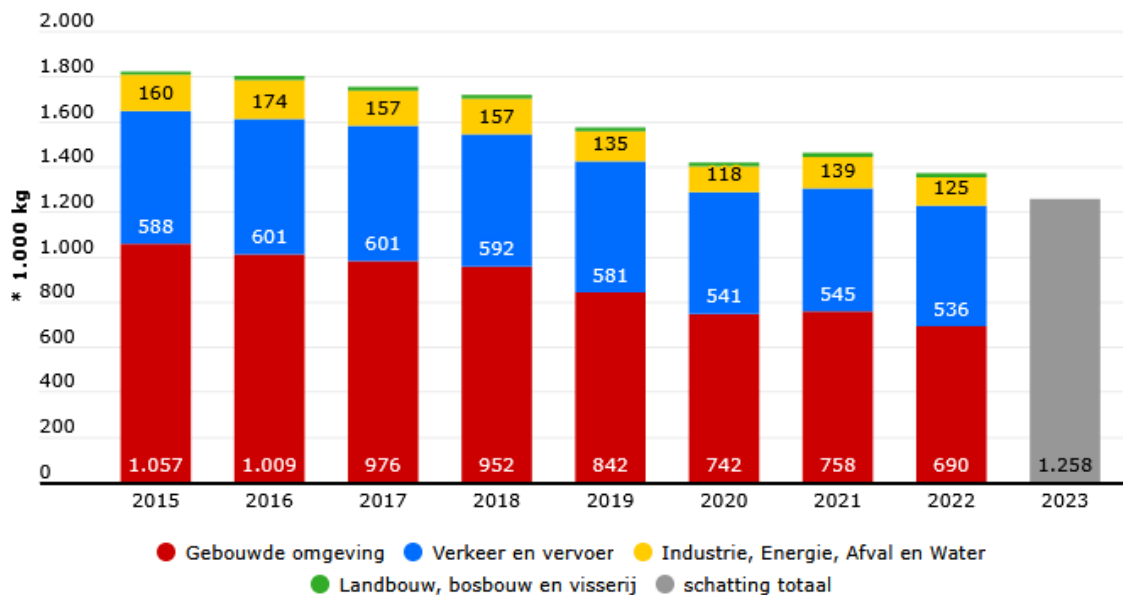
Tot slot

'We zien veel positieve trends en ontwikkelingen in deze rapportage. Tegelijkertijd merken we dat de wereld om ons heen verandert en dat we meer inspanningen moeten doen om vooruit te blijven gaan met de verduurzaming van de stad. Zeker nu we wereldwijd en nationaal de klimaatafspraken onder druk komen te staan. Het onderstreept de ambitie om gebruik te maken van alle mogelijkheden voor duurzame energieproductie binnen onze gemeentegrenzen. De wisselende context dwingt ons ook de prioriteiten scherp te kiezen en in deze fase heeft de uitvoering van de eigen duurzame energieproductie de voorrang. Op die manier zorgen we ervoor dat we eigen duurzame energieproductie hebben, maar ook dat we onafhankelijker zijn van het buitenland.

Deze nieuwe ontwikkelingen vragen een ondogmatische en praktische houding. Wegkijken hoort daar niet bij. Er gaan in deze tijd soms stemmen om de duurzame ambities maar los te laten. Dat is kortzichtig, omdat dat betekent dat we volledig afhankelijk worden van instabiele krachten en de leefbaarheid van volgende generaties opgeven. Wel vragen de huidige ontwikkelingen om creativiteit en samenwerking. Ondernemers, inwoners, coöperaties, bouwers, maatschappelijke organisaties en doeners; we hebben ze allemaal nodig. Dit najaar informeren wij uw raad over hoe we onze agenda in deze nieuwe context uitvoeren en ontvangt u ook de voortgang over de klimaatvisie.

2.1 Effect in de stad

CO₂ uitstoot (footprint)

[Download data](#)

Bron: Klimaatmonitor (februari 2025) voor 2015-2022.

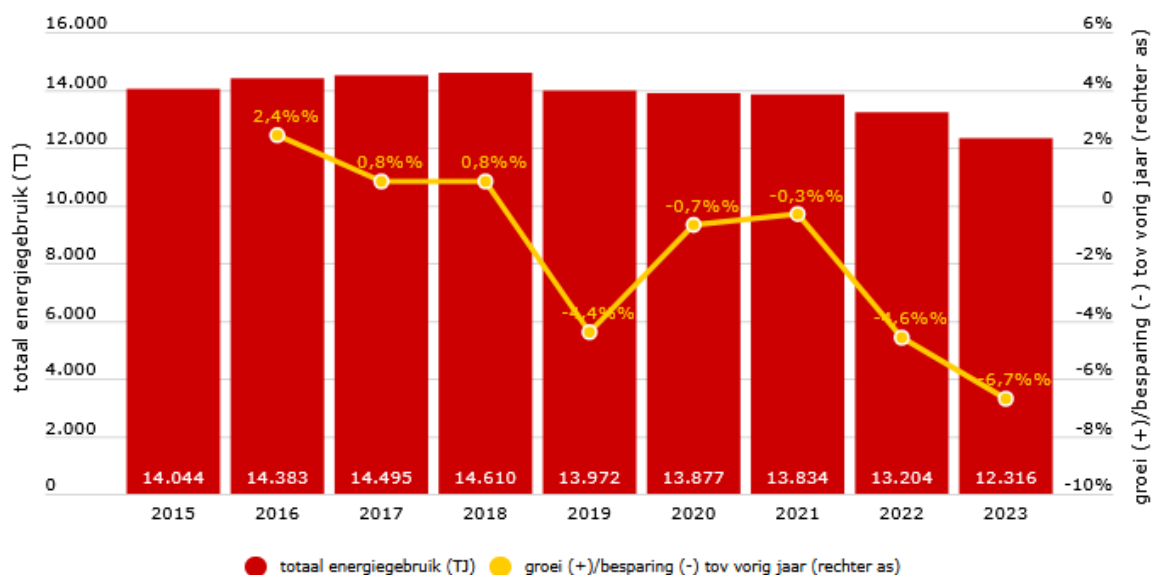
Voor 2023 zijn de cijfers voor verkeer en vervoer en voor overige broeikasgassen nog niet bekend en gelijk gehouden aan 2022. Daarnaast is het zakelijk verbruik van gas geschat en zijn de uitsplitsingen nog niet beschikbaar.

In 2023 is de CO₂-uitstoot in de stad verder gedaald. Dit komt doordat met name doordat de landelijke elektriciteitsmix verder is vergroend door onder andere meer zon en wind op zee. Ook is het energieverbruik in de stad is gedaald.

De CO₂-uitstoot in de gemeente Utrecht bedraagt in 2023 circa 1,3 miljoen ton CO₂*. Tussen 2022 en 2023 daalde de CO₂ uitstoot met 8%. In de periode van 2015-2023 daalde de CO₂-uitstoot in totaal met 31%. De CO₂-uitstoot per inwoner daalde in de periode 2015-2022 harder (-38%) dan de totale uitstoot (-31%), omdat in dezelfde periode het aantal inwoners groeide (10%). Een belangrijke factor in deze daling is de afname van de landelijke CO₂-uitstootfactor voor elektriciteit met 58% als gevolg van de vergroening van de opgewekte elektriciteit. Dit maakt dat de stedelijke CO₂-uitstoot ten gevolge van het elektriciteitsgebruik daalt. De uitstootfactor van warmte was iets minder gunstig dan het jaar ervoor. Deze kan per jaar wisselen, bijvoorbeeld doordat de hulpcentrales meer als backup moesten worden ingeschakeld.

* Betreft directe CO₂ uitstoot van gas en brandstoffen (via vervoerskilometers over de weg, inclusief autosnelwegen) en indirect als het om elektriciteit en stadswarmte levering gaat. Ook is de uitstoot van overige broeikasgassen, die omgerekend zijn naar CO₂ equivalenten, in beeld gebracht.

Energiegebruik totaal

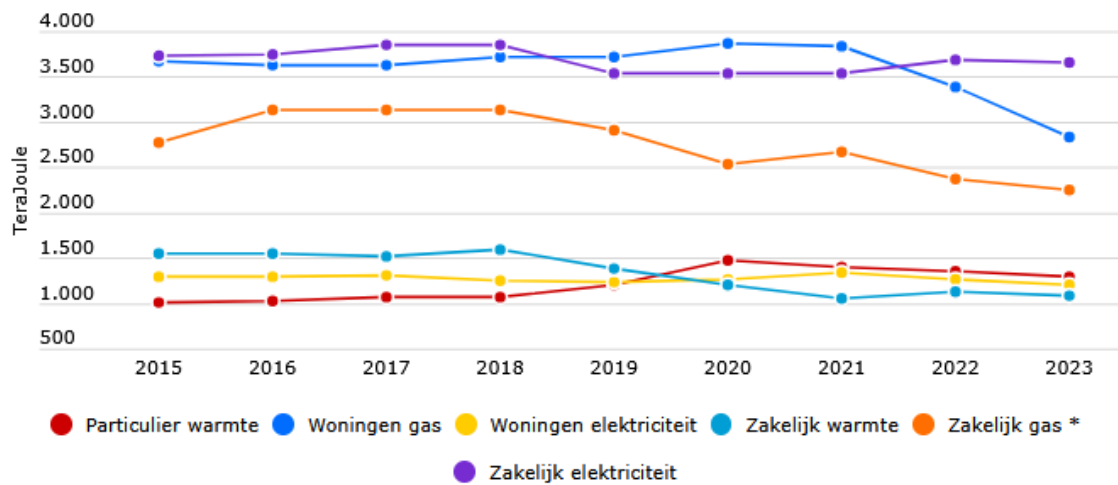

[Download data](#)

Bron: eigen berekeningen gemeente Utrecht, obv Klimaatmonitor (gas en elektriciteit) en Eneco (warmte).
De cijfers van vorige jaren zijn ook geactualiseerd.

Energiegebruik afzonderlijk

Het totale energieverbruik daalde met 12% van 2015 tot 2023, waarvan 7% in het laatste jaar (2022-

[Download data](#)

Bron: Klimaatmonitor. * voorlopig cijfer
De cijfers van vorige jaren zijn ook geactualiseerd.

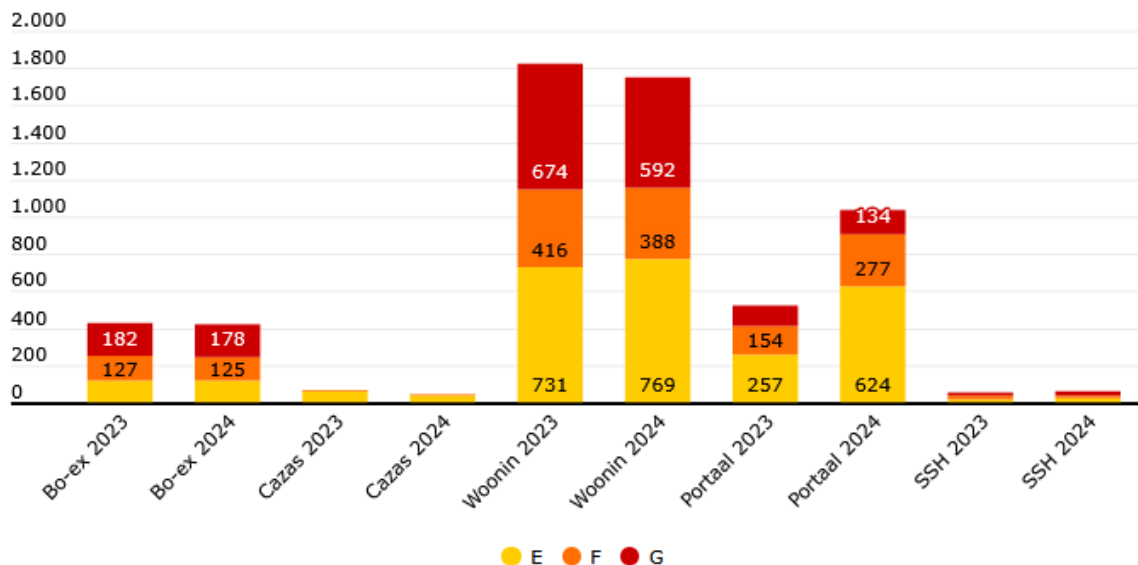
2023). De grootste daling tussen 2022 en 2023 zien we bij het gasgebruik van van woningen (-554 TJ) en de voorlopige cijfers voor zakelijk gas (-125 TJ). Daarnaast namen ook andere vormen van energieverbruik af:

- Particulier elektriciteitsgebruik: -62 TJ
- Warmtegebruik: - 68 TJ
- Zakelijk elektriciteitsgebruik: -40 TJ
- Zakelijk warmtegebruik: -40 TJ

De belangrijkste oorzaken van deze daling waren de gestegen energieprijzen, die leidden tot veranderd energiegedrag (zoals een lagere thermostaatinstelling) en de implementatie van energiebesparende maatregelen.

Het gas- en warmtegebruik is gecorrigeerd voor graaddagen, wat betekent dat de waargenomen daling niet verklaard kan worden door verschillen in winterse temperaturen.

2.2 Besparen - prestaties - woningen

[Download data](#)

Bron: eigen opgave woningcorporaties

Woningcorporatie woningen: E, F en G labels

De corporaties leggen zich in de huidige fase van de energietransitie vooral toe op isoleren (en dus niet op het aardgasvrij maken van hun bezit). En dan met name op het wegwerken van de EFG-labels. Het streven is om dat uiterlijk in 2028 voor elkaar te hebben. Ze hebben daar hun planning op ingericht. De stijging bij Portaal heeft te maken met de veranderende systematiek voor het vaststellen van labels.

Subsidieregeling corporaties

Woningbouwcorporaties konden gebruik maken van een subsidieregeling van ons om versneld één of meer energiemaatregelen te nemen bij onderhoud of vooruitlopend voor renovatie. Het gaat dan om sociale huurwoningen met energielabel E, F en G. En om maatregelen als isolatieglas en spouwmuurisolatie. Deze subsidieregeling is voor 204 woningen gebruikt. Deze regeling bleek te ingewikkeld in het aanvraagproces. We werken nu aan een nieuwe regeling, die een bijdrage biedt aan hun opgave.

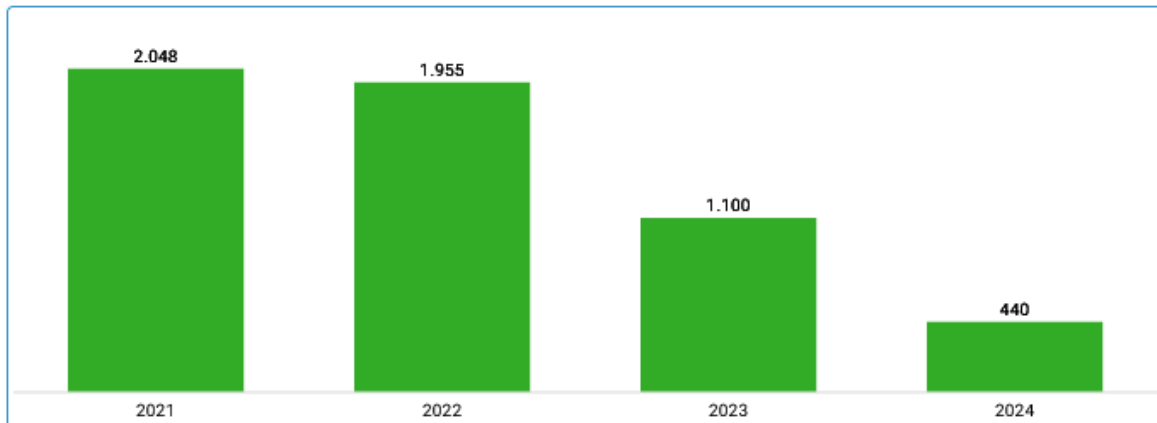
Naar verwachting is deze regeling dit voorjaar actief. En de looptijd is in principe tot eind 2027.

Jouwhuisslimmer avonden

Sinds 2023 zijn de jouwhuisslimmer bijeenkomsten stadsbreed gericht op specifieke doelgroepen. In 2024 zijn vier themagerichte avonden gehouden: voor monumenteigenaren, grotere particuliere verhuurders, woonbooteigenaren en voor de wijk Noordwest. Tevens zijn er een aantal avonden georganiseerd, gekoppeld aan bijeenkomsten in het kader van de buurtaanpak; de daarbij behorende cijfers zijn hier niet meegenomen. In 2025 zullen er wederom avonden worden georganiseerd voor

speciale doelgroepen. Daarnaast zullen we opnieuw de buurten ingaan. De naam wijzigt naar Energieavond.

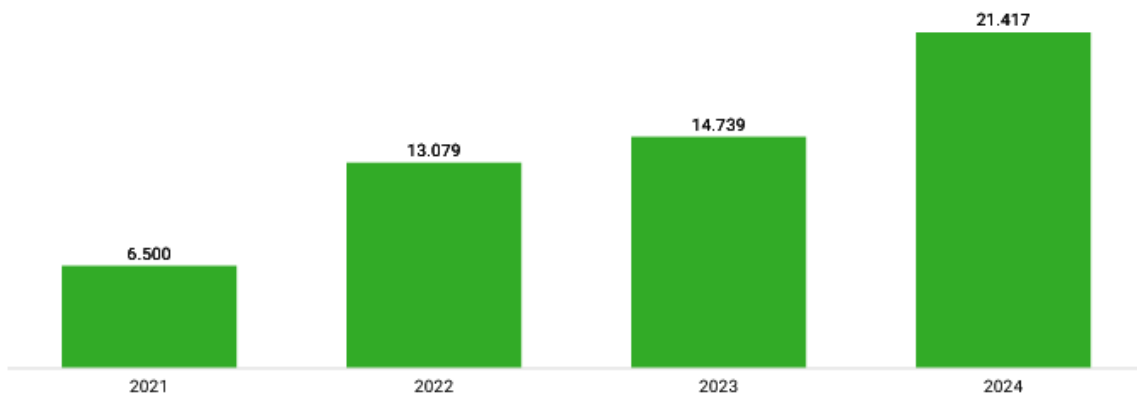
Aantal bezoekers in de wijk en kijkers online, 2021-2024

Bron: gemeente Utrecht

Jouwhuisslimmer.nl bezoek

Aantal unieke bezoeken website JHS.nl

Bron: gemeente Utrecht

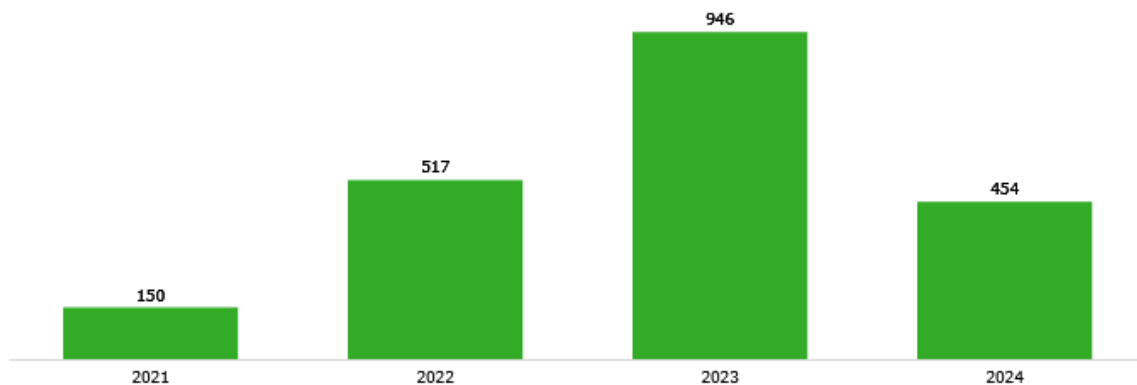
Het bezoek aan het energieloket www.jouwhuisslimmer.nl vertoont een stevige groei. Steeds meer bewoners weten ons energieloket te vinden, mede met dank aan een doorlopende communicatiecampagne en de inzet van social media. Ook krijgen we veel bezoekers op onze actiepagina voor de inkoopacties bij het Regionaal Energieloket (REL) en bij het vve loket voor vve-vragen en acties. In 2025 krijgt het energieloket een nieuwe website en naam. Hiermee hopen we bewoners nog beter te bedienen.

Jouwhuisslimmer huis

Het Jouwhuisslimmerhuis is eind 2024 gesloten en terug overgedragen aan Portaal. De locatie in Overvecht was niet centraal genoeg om het stadsbreed in te zetten als voorbeeldwoning. Om de

kennis en informatie beschikbaar te houden, is er een filmpje van de woning gemaakt dat via digitale kanalen beschikbaar wordt gedeeld. Alle voor de woning ontwikkelde informatie blijft beschikbaar. Daarnaast onderzoeken we of we bewoners op een andere manier, bv via een pop-up, een duurzame woning kunnen laten ervaren.

Aantal bezoekers JHS huis

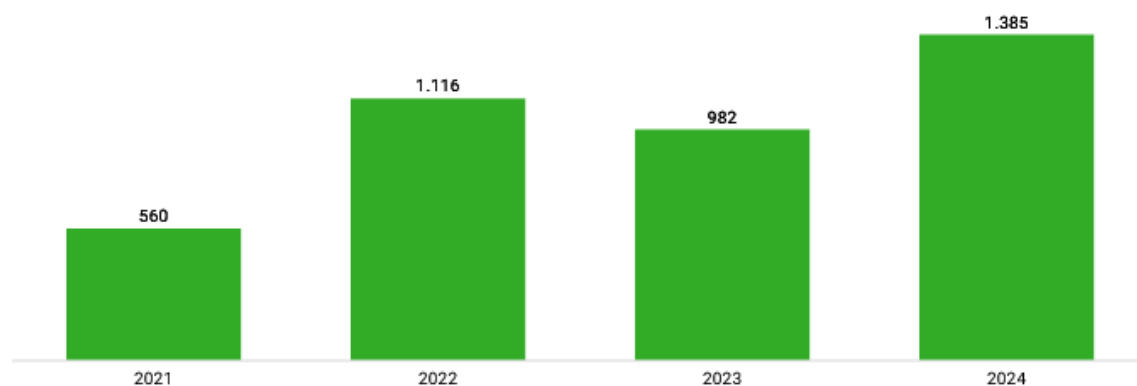

Bron: gemeente Utrecht

VvE loket

Het VvE-loket is beschikbaar op de Utrechtse website en is ook telefonisch en per mail te benaderen. Het aantal bezoeken aan het VvE-loket in 2024 is hoger dan in 2023. Dit is te verklaren is doordat er in 2024 is gestart met een proactieve buurtaanpak gericht op het isoleren van kleine VvE's.

Bezoekers VvE loket

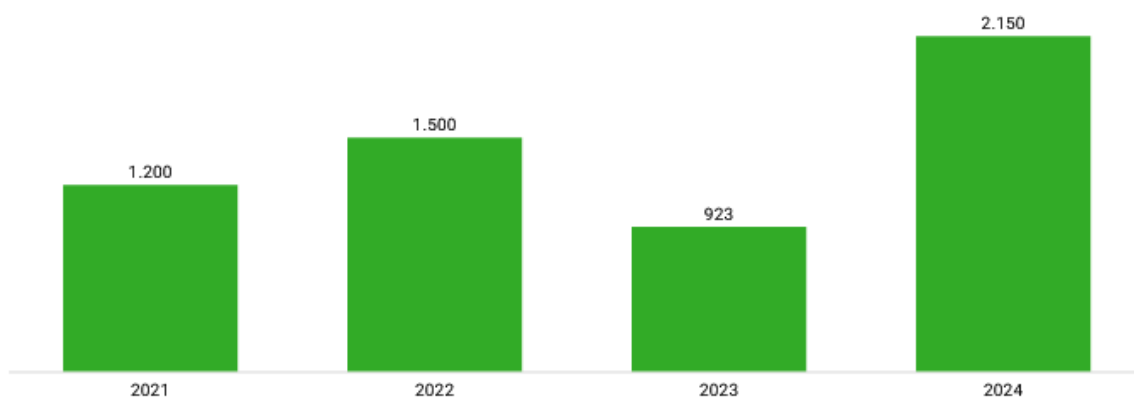
Bron: gemeente Utrecht

Klimaatkermis

De KlimaatKermis is een evenement dat zich door Utrecht verplaatst en aansluit bij bestaande evenementen, met als doel om inwoners te informeren over de mogelijkheden om hun huis en tuin te verduurzamen. De kermis wil inspireren, informeren en activeren. In 2024 is er gekozen om de thema's van de KlimaatKermis te verrijken om zo een bredere doelgroep in de stad aan te spreken. De thema's zijn nu 'wonen/ energiebesparing, groen, eten & drinken, spullen'. In 2024 vonden er acht edities van de KlimaatKermis plaats, waarvan drie stedelijk en vijf wijkgericht, gekoppeld aan de volgende evenementen:

Bevrijdingsfestival	zondag 5 mei 2024	park Transwijk
UITweek	maandag 12 augustus 2024	park Lepelenburg
Burenfeest	zaterdag 24 augustus 2024	De Speelboom (speeltuin)
ZON festival	zondag 15 september 2024	Zimihc theater Zuilen/Vorstelijk Complex
Bomenbal	woensdag 25 september 2024	Jaarbeursplein
Sint Maarten Vuur Overvecht	zaterdag 2 november 2024	parkeerplaats Gloriantdreef
Sint Maarten Vuur Hoograven	zondag 3 november 2024	Tolsteeg
Nationale Klimaatweek	zaterdag 16 november 2024	Stadhuis

Aantal gesprekken Klimaatkermis, 2021-2024

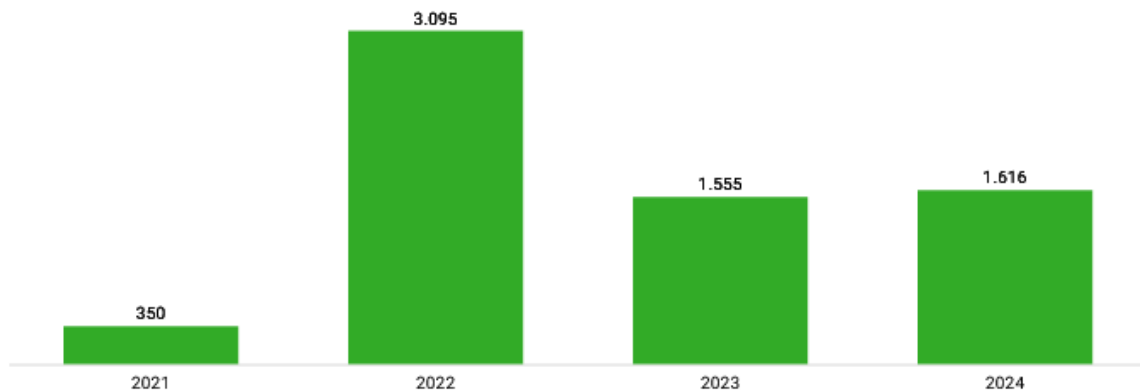
Bron: gemeente Utrecht

Energieambassadeurs

Een laagdrempelige manier van bewoners informeren gaat via energieambassadeurs. Zij helpen woningeigenaren met het verduurzamen van hun woning door bijeenkomsten, webinars, workshops en andere informatieactiviteiten. En waar gevraagd gaan ze ook op huisbezoek.

Vanaf 2025 zetten we in op verbreding van het netwerk voor en door bewoners. Naast Energie-U zijn er ook andere netwerkpartijen (zoals Buurkracht, LSA, EnergieSamen en diverse buurtinitiatieven) en bewoners actief in Utrecht. We zoeken de samenwerking en werken toe naar een stadsdekkend netwerk.

Aantal gesprekken energieambassadeurs, 2021-2024

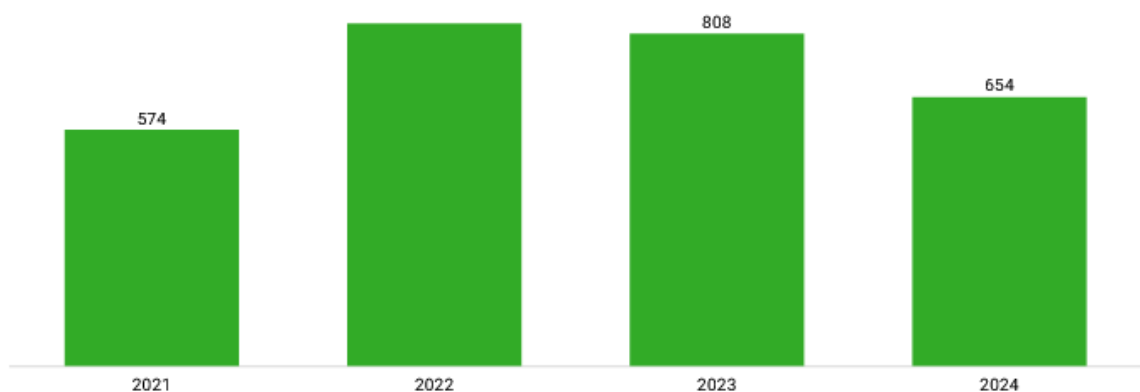

Bron: Energie-U

Energieadviseurs

Een woningeigenaar (incl. een mini-VvE en een kleine particuliere verhuurder) kan via de gemeente een energieadvies aan huis aanvragen, zo nodig aangevuld met trajectbegeleiding voor de uitvoering van maatregelen. Als tegemoetkoming in de kosten bieden wij hiervoor subsidie aan: mits de bewoner op basis van het advies één of meerdere energiemaatregelen uitvoert. Het aantal adviesaanvragen is stabiel ten opzichte van de periode voor de energiecrisis (2021). In 2024 hebben we als pilot ca. 100 energieadviezen, zonder noodzakelijke subsidieaanvraag, gekoppeld aan de stadsbrede collectieve inkoopactie voor isolatiemaatregelen. Hier is volop gebruik van gemaakt.

Aantal energieadviezen, 2021-2024

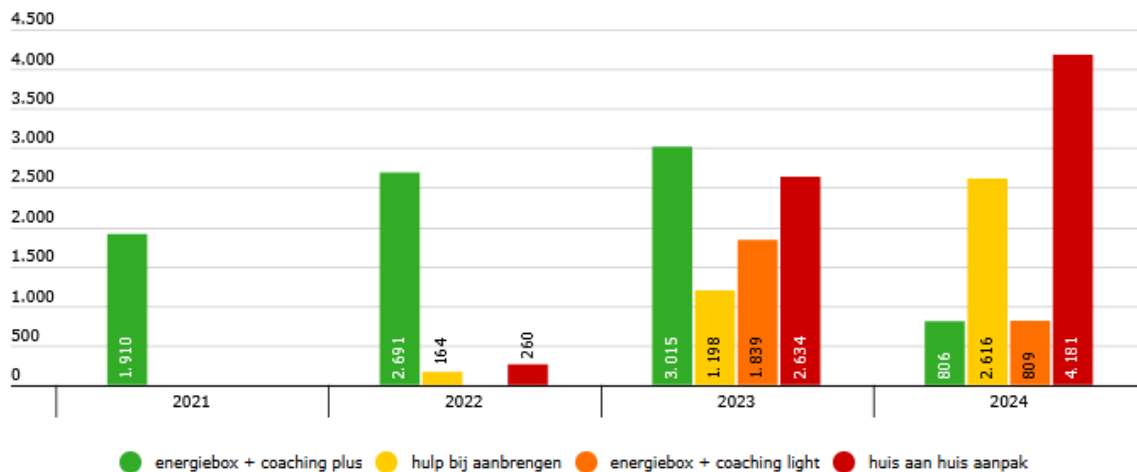
Bron: gemeente Utrecht, inclusief trajectbegeleiding en VVE's

Energieboxen

Energiebesparing voor kwetsbare huishoudens (energiearmoede) wordt gerealiseerd door middel van de energiebox met kleine energiebesparende maatregelen, inclusief een energiecoachingsgesprek en zo nodig klushulp bij het aanbrengen (installatie). Hiermee kan direct energie (en dus ook geld) worden bespaard. Dit instrument en bijhorende methodiek is de afgelopen jaren doorontwikkeld en geïntensiveerd in omvang vanwege de energiecrisis.

Om de moeilijker bereikbare bewoners te helpen, is afgelopen periode met name ingezet op een huis aan huis-aanpak in samenwerking met woningcorporaties. Iedere maand werden er energiebox-actiedagen georganiseerd, waarbij energiecoaches langs de deuren gingen. Daarnaast zijn de groepsbijeenkomsten verder ontwikkeld, vaak in samenwerking met informele -en cultuurgebonden wijknetwerken, zodat ook hier maatwerk verleend kon worden. De verschuiving van individuele aanmeldingen naar de proactieve huis-aan-huis aanpak en ondersteuning bij aanbrengen installatie is terug te zien in de cijfers. Er zijn er 15 gegeven.

Energieboxen met coaching, 2021-2024

Bron: gemeente Utrecht

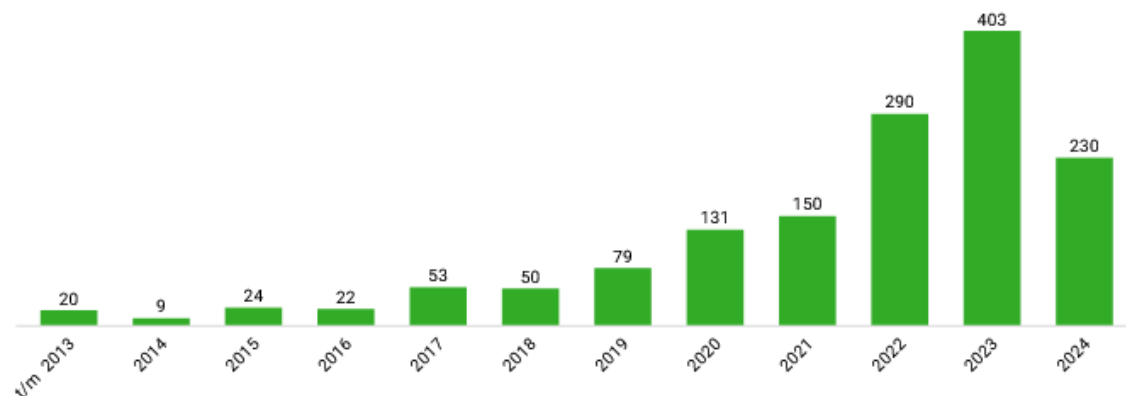
Duurzaamheids-en stimuleringsregelingen

De gemeente biedt een duurzaamheidslening met lage rente (1,7%) aan voor woningeigenaren van eengezinswoningen. Met deze lening kunnen energiebesparende maatregelen aan de woning worden gefinancierd. Met name voor de doelgroep zonder eigen middelen en zonder de mogelijkheid om een bouwdepot aan te spreken of eenvoudig de hypotheek open te breken is deze regeling interessant. De verstrekking van de duurzaamheidslening verloopt via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn). Het aantal leningen heeft met 230 aanvragen in 2024 nog steeds een stijgende lijn t.o.v. de jaren voor de energiecrisis. (100 aanvragen in 2021). Tijdens de energiecrisis (2022 en 2023) werden er meer leningen aangevraagd (resp. 290 en 403), omdat meer bewoners toen, gedreven door de hoge energieprijzen, maatregelen troffen. Verder biedt het Warmtefonds van het Rijk sinds eind 2022 ook de Energiebespaarlening aan. Eigenaar-bewoners met een verzamelinkomen onder de 60.000 euro betalen 0% rente voor deze lening. Deze doelgroep valt daarmee af voor de duurzaamheidslening. Het gemiddelde leenbedrag is ca. 10.000 euro per aanvraag. De verwachting is dat het aantal aanvragen in 2025 gelijk blijft.

Sinds eind februari 2024 bieden we ook kleine VvE's (t/m 7 appartementen) de mogelijkheid van een lening aan: de stimuleringslening. Er zijn in 2024 11 leningen aangevraagd en 5 toegekend voor een totaalbedrag van € 262.600,- (gemiddeld € 13.800 per appartement). De overige 6 waren nog in behandeling. De meeste aanvragen in 2024 komen uit de pilot isolatieaanpak kleine VvE's, één aanvraag kwam van buiten de pilot. We verwachten in 2025 meer aanvragen omdat de lening ook actief wordt gepromoot in onze actieve aanpak kleine VvE's die we dit jaar gaan starten.

Dit financieringsinstrument is aanvullend op de financiële regelingen van het Rijk via het Warmtefonds. Mogelijk stopt het Warmtefonds eind 2025.

Aantal duurzaamheidsleningen, t/m 2024

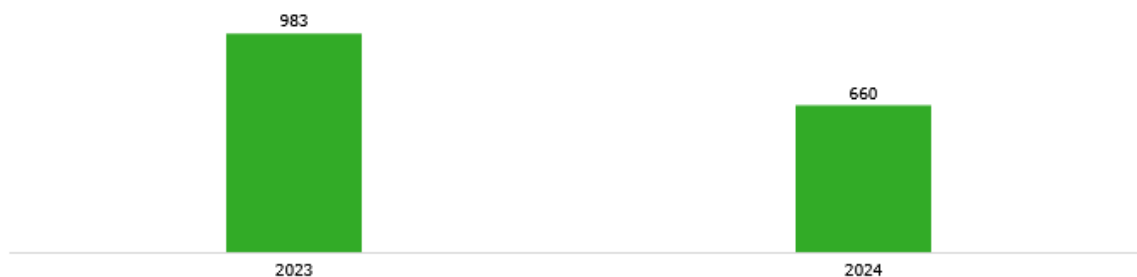

Bron: gemeente Utrecht

Witgoedregeling

In februari van 2023 is de gemeente gestart met een witgoedregeling voor Utrechtse huishoudens met een U-pas. Het doel van de witgoedregeling is om zoveel mogelijk kwetsbare huishoudens te voorzien van een energiezuinige koelkast. De actie was in 2023 tijdelijk stilgezet door het faillissement van de BCC (partner). Inmiddels is er een nieuwe partij en is de regeling weer actief i.s.m. de Mediamarkt. Bewoners kunnen nu ook op 2 locaties terecht voor het verzilveren van de U-pas voucher (The Wall en Hoog Catharijne). Dit verhoogt de bereikbaarheid voor bewoners om deel te nemen aan deze regeling. Naast reguliere communicatie is er eind 2024 extra communicatie inzet geweest naar alle U-pas houders die nog geen gebruik hadden gemaakt van de voucher. In totaal is voor 1000 pashouders een voucher beschikbaar. U-pas houders die nog geen gebruik hebben gemaakt van de regeling hebben hier geen behoefte aan of hebben meer tijd nodig om tot uitvoering over te gaan. De actie is in ieder geval verlengd t/m juni 2025.

Witgoedregeling

Regeling is in februari 2023 gestart. Bron: gemeente Utrecht

Inkoopacties

We organiseren periodiek collectieve inkoopacties, hiervoor werken we samen met het Regionaal Energie Lokaal (REL). Dat doen we stadsbreed en voor diverse doelgroepen. We ontzorgen alle eigenaar-bewoners bij het kopen en realiseren van energiemaatregelen. Tevens bieden we op basis van SPUK-middelen van het Rijk gratis isolatiemaatregelen voor lage inkomens (Energietoeslag/U-Pas) en geven we korting aan eigenaar-bewoners met een slecht geïsoleerde woning met een WOZ-waarde onder het gemiddelde.

Jaarlijks evalueren we hoe we de acties verder kunnen verbeteren. Zo blijkt uit evaluatie in 2024 dat meer focus op maatregelen tot een beter resultaat leidt. In 2025 organiseren we een stadsbrede actie zon (voorjaar) en isolatie (najaar). Tevens organiseren we een actie speciaal voor monumenten, gekoppeld aan de Open monumentendag september. Verder starten we in lijn met de gratis isolatieacties voor de lage inkomensgroep met eengezinswoningen een dergelijke actie voor de lage inkomensgroep in een kleine VvE.

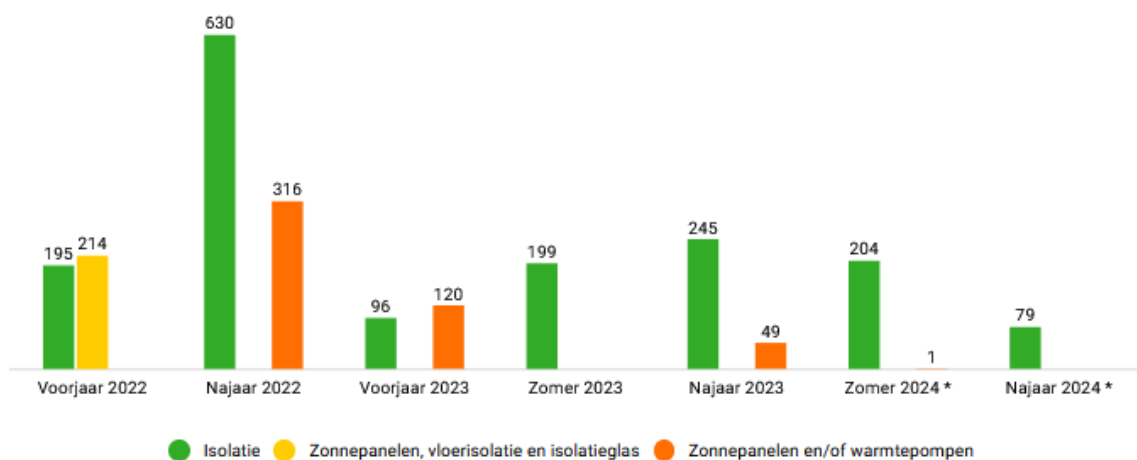
Uit evaluatie blijkt ook dat een groep bewoners liever zelf aan de slag wil. Daarvoor hebben we een aparte subsidieregeling ontwikkeld. Daardoor kunnen eigenaar-bewoners met een slecht geïsoleerde woning met een lage WOZ-waarde, ook zelf korting (buiten de inkoopactie om) in de vorm van subsidie aanvragen.

Individuele isolatiesubsidie

We hebben sinds mei 2024 een individuele isolatiesubsidie voor eigenaar-bewoners van een eengezinswoning of kleine VvE met een slecht geïsoleerde lage WOZ-woning (<488.000 euro peiljaar 2022). In 2024 is er 109 keer gebruik gemaakt van deze regeling. Vanaf maart 2025 kunnen ook bewoners uit grote VvE's gebruik maken van deze regeling, mits het om een individuele maatregel gaat die niet onder de VvE valt. Voor collectieve maatregelen binnen grote VvE's wordt een aparte regeling opgezet.

Steeds meer bewoners weten deze subsidieregeling te vinden en dit is dan ook een mooie aanvulling op de reeds bestaande regelingen en acties.

Inkoopacties, 2022-2024

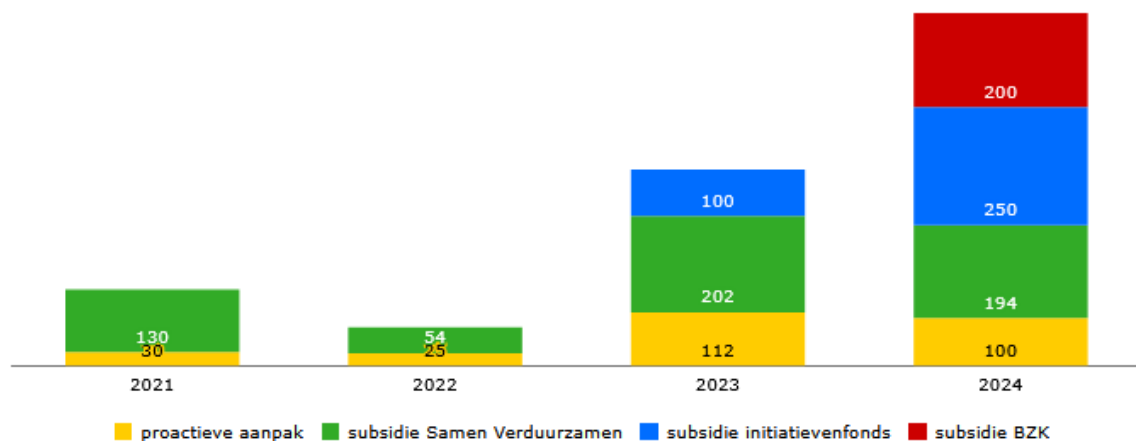
* de resultaten van deze acties lopen nog door, dus zullen nog hoger worden. Bron: gemeente Utrecht

Samen verduurzamen

We stimuleren bewonersgroepen en -initiatieven met Samen Verduurzamen acties om op natuurlijke momenten (o.a. verbouwing, renovatie, gespikkeld bezit, buurtaanpak aardgasvrij) samen aan de slag te gaan. We doen dat enerzijds met proactieve acties, waarbij we kansen in buurten signaleren en een begeleider koppelen aan een groep eigenaar-bewoners in die buurten. Anderzijds door actieve bewonersgroepen te wijzen op de subsidieregeling Samen Verduurzamen, waar ze voor ondersteuning en advies middelen kunnen aanvragen. Ook wijzen we actieve bewonersgroepen op andere interessante regelingen (initiatievenfonds gemeente en provinciale regeling).

De proactieve aanpak begint steeds beter te lopen. We werken momenteel aan versterking van het netwerk in de stad. Dit doen we in samenwerking met de netwerkpartijen uit de landelijke participatiecoalitie (o.a. Buurkracht, NMU, Energie-U, LSA), zie hebben subsidie van BZK daarvoor ontvangen. Ook betrekken we bewonersinitiatieven en actieve bewoners (o.a. energieambassadeurs) hierbij. We verwachten dat dit in 2025 tot een stijging van het aantal proactieve acties gaat leiden. In aanvulling op de proactieve acties overwegen we om de subsidieregeling Samen Verduurzamen laagdrempeliger te maken.

Samen verduurzamen, 2021-2024

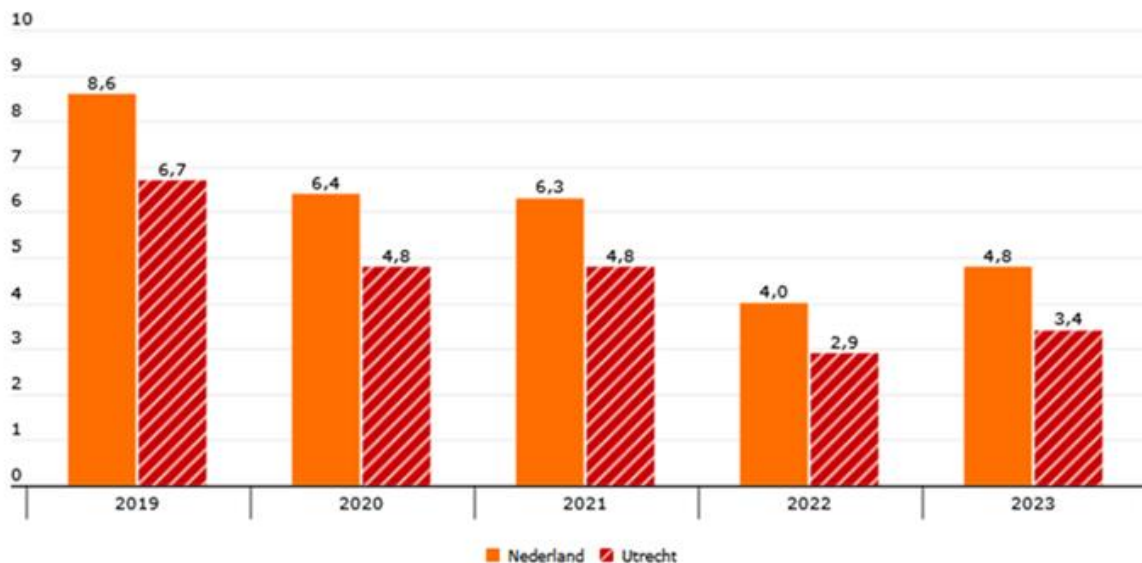

Bron: gemeente Utrecht.

Energiespreekuur

Het energiespreekuur is tijdens de energiecrisis ontwikkeld en wordt uitgevoerd door bevlogen energie vrijwilligers van U-Centraal. Bewoners kunnen op een laagdrempelige manier vragen stellen over de energierekening en verschillende energiecontracten. Ook geeft het energiespreekuur inzicht in energieverbruik, tips om te besparen en informatie over diverse regelingen die er zijn rondom energiekosten (Energiebox - bijzondere bijstand energiekosten – Warmtefonds). Het energiespreekuur is iedere dinsdagochtend op de locatie van de Geldzaak (Steenweg 20) of indien nodig wordt een huisbezoek afgelegd. In 2024 is er 90 keer gebruik gemaakt van het spreekuur.

Percentage huishoudens met energiearmoede

[Download data](#)

Bron: [CBS](#) en [TNO](#)

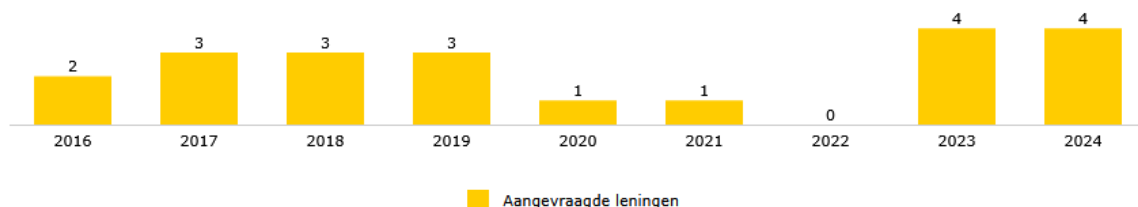
Definitie energiearmoede: Laag inkomen met óf hoge energierekening óf huis met lage energiekwaliteit

Landelijke energiearmoede kaart is ontwikkeld door CBS en TNO. In deze grafiek is de definitie van energiearmoede weergegeven met 'betaalbaarheid en huiskwaliteit'.

-Laag inkomen en slechte huiskwaliteit of Laag inkomen en hoge energierekening

Utrecht laat t.o.v. Nederland een lager aantal huishoudens met energiearmoede zien. Het aantal is licht gestegen ten opzichte van 2022 omdat bewoners in 2022 mogelijk bewuster omgingen met energie besparen vanwege de hoge energieprijzen, energiebesparende maatregelen namen en omdat er extra geld beschikbaar was voor huishoudens met een laag inkomen in de vorm van een energietoeslag en het noodfonds energie. In 2023 was er geen energietoeslag beschikbaar.

Monumenten

Bron: gemeente Utrecht

Het aantal verstrekte leningen was in 2024 vier. Het aantal verbouwingen/ aanpassingen waarbij energiebesparing een rol speelt is aanzienlijk groter, maar daar hebben we geen goede cijfers van

omdat veel van de werkzaamheden vergunningsvrij zijn, dat geldt voor isolerende beglazing (in de bestaande ramen/ sponningen) en onder voorwaarden zijn zonnepanelen in veel gevallen ook vergunningsvrij gemaakt. Daarnaast zijn er meerdere leningsvormen waaronder duurzaamheidsleningen en hypotheek waar gebruik van kan worden gemaakt.

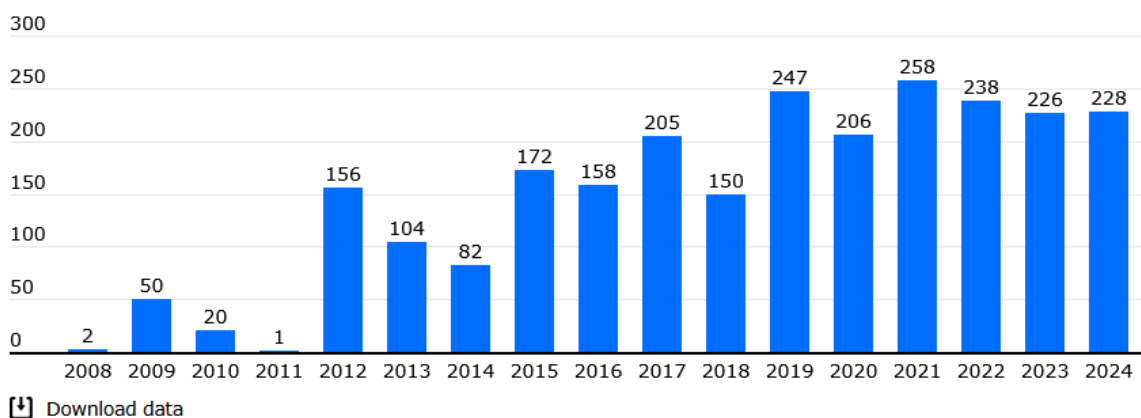
2.3 Besparen - prestaties – bedrijven

Aantal energiecontroles

In 2024 zijn 228 energiecontroles uitgevoerd bij bedrijven en maatschappelijke organisaties, wat het totale aantal controles op 2.431 brengt. Tijdens handhavingsbezoeken wordt gecontroleerd of zij alle wettelijk verplichte energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd kleiner dan vijf jaar hebben getroffen. In de praktijk betreft het vaak maatregelen op het gebied van warmteterugwinning, doelmatig beheer en onderhoud, monitoren van het energiegebruik, en het beperken van warmteverlies bij onder andere ventielen, afsluiters en leidingen. Sinds dit jaar wordt er ook gecontroleerd op het gebruik van warmtepompen. Alle bedrijven in gemeente Utrecht die vallen onder de energiebesparingsplicht worden minimaal om de 4 jaar bezocht voor een energiecontrole.

Naast deze controles verstrekken we in het kader van stimulerend toezicht informatie over een aardgasvrije en energiezuinige stad, en de verschillende hulpmiddelen waar bedrijven gebruik van kunnen maken, bijvoorbeeld als zij verder willen gaan dan het wettelijk minimum. Bedrijven worden dan doorverwezen naar het Energieloket van de gemeente voor verdere ondersteuning.

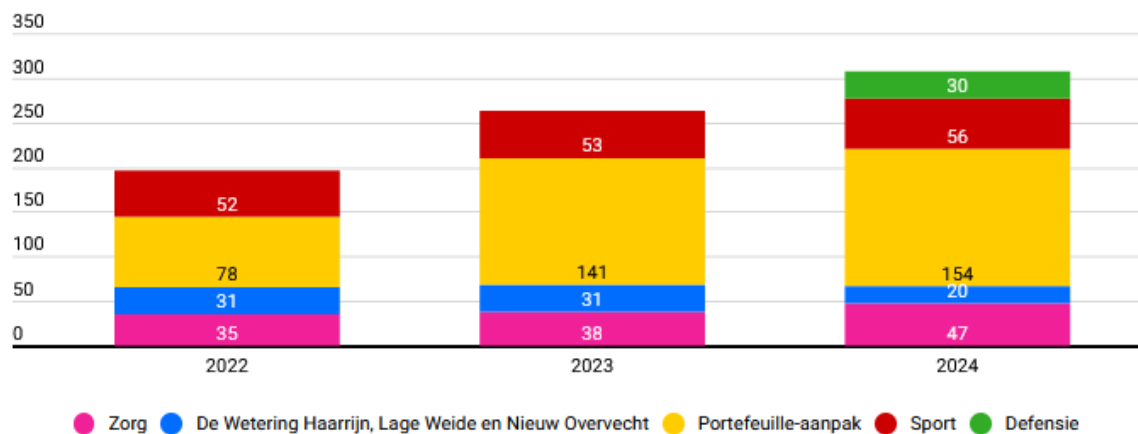
Aantal energiecontroles per jaar, 2008-2024

Bron: gemeente Utrecht

Bedrijven in stimuleringsaanpak energiebesparing

De gemeente Utrecht past al jarenlang een combinatie van stimulering en handhaving toe om bedrijven en maatschappelijke organisaties aan te moedigen hun uitstoot te verminderen. De grafiek toont cijfers van deelnemers in de verschillende stimuleringstrajecten. De landelijke portefeuille-aanpak is in 2023 van start gegaan. Bedrijven of instellingen kunnen door te rapporteren over Key Performance Indicators (KPI's) meer flexibiliteit en minder administratie verwachten. Dat is vooral handig als bedrijven of instellingen met twee of meer omgevingsdiensten te maken hebben. Stimuleringsaanpak, 2022-2024.

[Download data](#)

Bron: gemeente Utrecht

Energiefonds

Per eind december 2024 is het uitstaand saldo 2,2 miljoen euro, 3,3 % hoger dan eind 2023. In 2024 is de uitzet van nieuwe financieringen wat vertraagd ten opzichte van 2023, toen we een sterke stijging zagen. Landelijke ontwikkelingen zoals een onzeker politiek klimaat, lagere energieprijzen, hogere rente en netcongestie problematiek hebben bijgedragen aan een lagere investeringsbereidheid bij ondernemers. Deze trend wordt ook door andere regionale energiefondsen ervaren. Daarnaast is het Energiefonds Utrecht wellicht minder goed zichtbaar geweest in de markt door een wisseling van fondsmanagement. De uitgezette financieringen in 2024 zijn voornamelijk gebruikt voor energiebesparing, waaronder de verduurzaming van een kerk. Daarnaast is een energielening (< 50.000 euro) verstrekt voor elektrische laad infrastructuur.

Uitstaand saldo energiefonds, 2018-2024

Bron: gemeente Utrecht

Energieloket

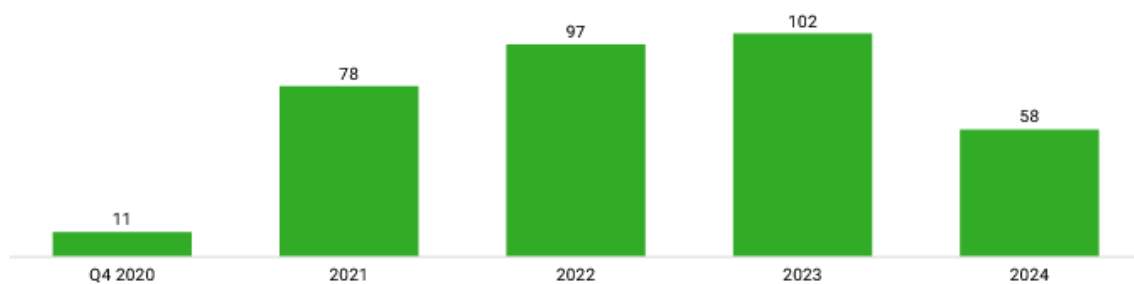
Het aantal vragen bij het Energieloket was in 2024 met 58 lager dan voorgaande jaren. Het Energieloket heeft het afgelopen jaar gewerkt aan de inrichting van een nieuw aanbod, afgestemd op de behoeften van ondernemers. Door de ontwikkeling van dit aanbod is het Energieloket het

afgelopen jaar, minder zichtbaar geweest voor ondernemers. In 2025 verwachten we met dit nieuwe aanbod een flinke toename in het aantal vragen en contacten.

We verwachten hiermee ook een toename in het aantal aanvragen van de Energieloket subsidie. In 2024 is er 1 subsidieaanvraag van € 5.000,- behandeld en goedgekeurd. Vanaf oktober 2024 zijn er 70 gratis energiescans beschikbaar gesteld voor MKB-ondernemers en 5 voor maatschappelijke organisaties. In 2024 zijn er 59 energiescans bij het MKB en 5 bij maatschappelijke organisaties uitgevoerd. De maatregelen die in deze korte periode naar aanleiding van de energiescans zijn uitgevoerd, leveren nu al een jaarlijkse CO₂ besparing van 30 ton op. Deze energiescans zijn een vast onderdeel van het aanbod van het Energieloket.

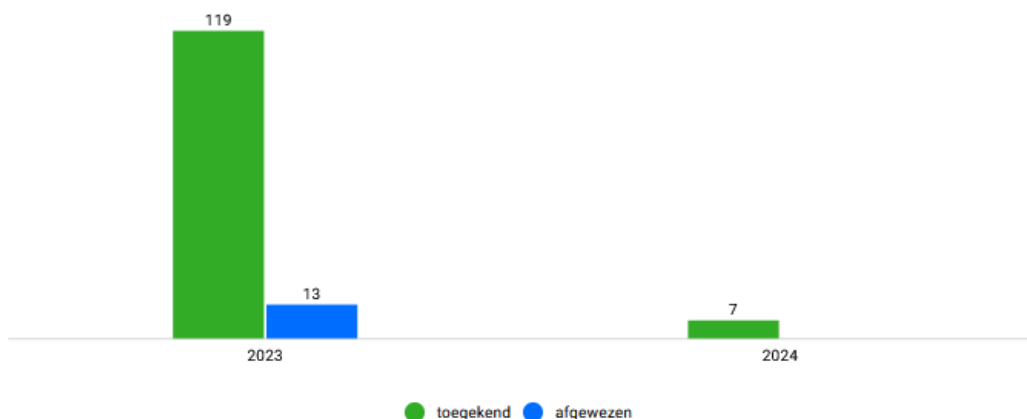
Een ander nieuw onderdeel in het aanbod van de Energiescans is de MKB-subsidieregeling voor de uitvoer van maatregelen. Deze regeling is gestart eind 2024 en is een vernieuwde en verruimde versie dan de regeling van 2024, die liep van april tot november 2023. In de laatste paar maanden van 2024 is er door 7 ondernemingen een aanvraag gedaan voor 9 verschillende maatregelen. Al deze subsidieaanvragen zijn verleend. Deze subsidie loopt door in 2025, daarmee verwachten we een flinke toename in het aantal aanvragen.

Energieloket: aantal vragen, 2020-2024

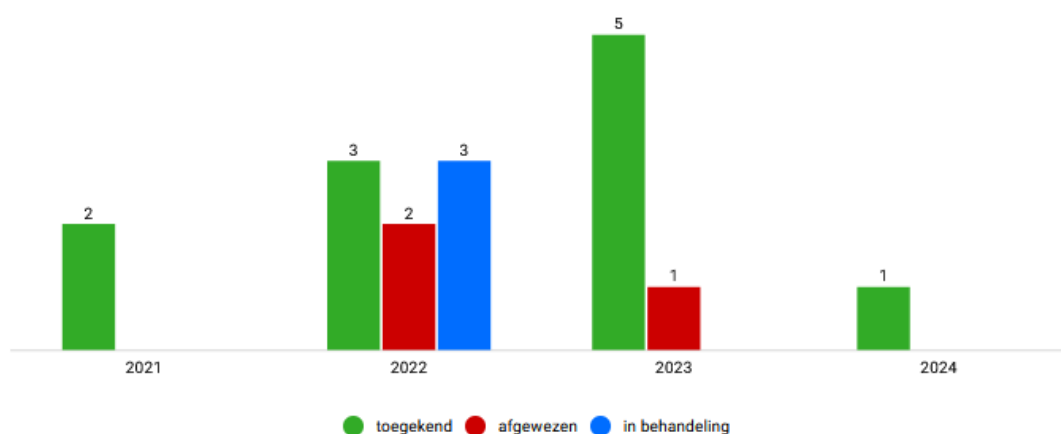
Bron: gemeente Utrecht

MKB vouchers voor besparen, 2024

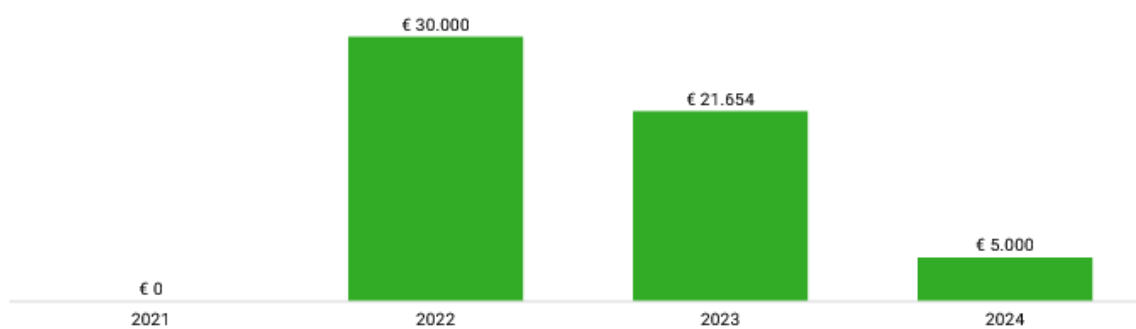
Bron: gemeente Utrecht

Subsidie aanvragen Energieloket, 2021-2024

Subsidie, advies voor het verduurzamen van bedrijven en maatschappelijke organisaties. Bron: gemeente Utrecht

Subsidie toegekend Energieloket, 2021-2024

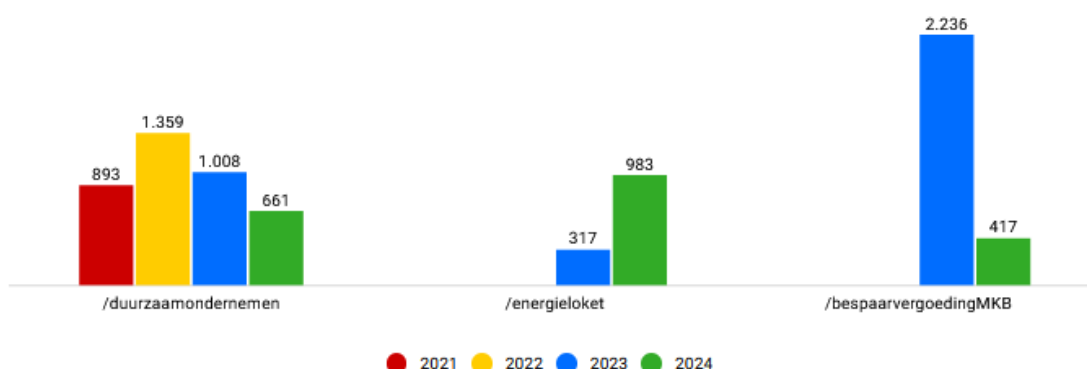

Subsidie, advies voor het verduurzamen van bedrijven en maatschappelijke organisaties. Bron: gemeente Utrecht.

Website bezoek

Hieronder de websitestatistieken van duurzaam ondernemen, energieloket en de subsidie voor energiebesparende maatregelen mkb. Dat zijn de drie sites die ook terugkwamen in de vorige editie van de Voortgangsrapportage. Met een kanttekening bij de laatste website (subsidie energiebesparing mkb). Dit is een nieuwe site, met een andere URL dan de vorige 'energievouchers', maar wel ongeveer zelfde strekking. De subsidie pagina van 2023 liep alleen in 2023 en de subsidie van 2024 loopt door in 2025 en is ook pas in het laatste kwartaal van 2024 gestart. We verwachten de meeste bezoeken in 2025.

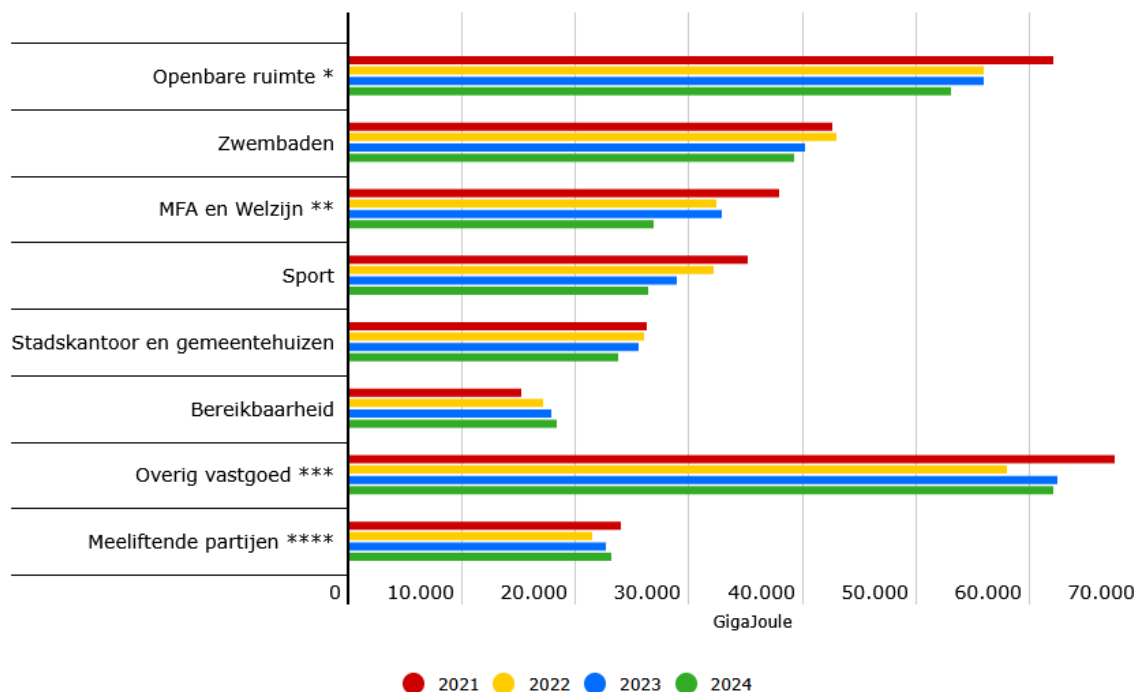
Websitebezoek, 2021-2024

Communicatie in 2023 is gericht op (nieuwe) webpagina's: energieloket en bespaarvergoeding mkb. Bron: gemeente Utrecht

2.4 Besparen - prestaties - eigen vastgoed

Energiegebruik gemeentelijke gebouwen

[Download data](#)

Bron: gemeente Utrecht

* Openbare ruimte: o.a. openbare verlichting, gemalen, verkeersregelinstallaties, parkeerautomaten

** MFA: Multi Functionele Accommodaties

*** Overig vastgoed: o.a. overige gebouwen in beheer gemeente, tijdelijke onderwijsgebouwen

**** Meeliftende partijen: Centraal Museum, Stadsschouwburg, Utrecht Natuurlijk, Veiligheidsregio Utrecht

In 2024 betrof het totale energiegebruik van de gemeentelijke organisatie 272.407 GJ. Dit is de energie nodig om bijvoorbeeld:

- De gemeentelijke accommodaties en gebouwen te verwarmen en te verlichten;
- De riolering te laten functioneren;
- De openbare ruimte te verlichten;
- Het verkeer te managen.

Het energiegebruik in 2024 is licht afgenomen ten opzichte van 2023. Verduurzaming van gebouwen en installaties in de openbare ruimte zorgen voor een lager energiegebruik. Weersinvloeden zijn beperkt, de gemiddelde temperatuur in 2024 was nagenoeg gelijk aan 2023.

2.5 Besparen - prestaties – nieuwbouw

Energieprestatie nieuwbouwwoningen

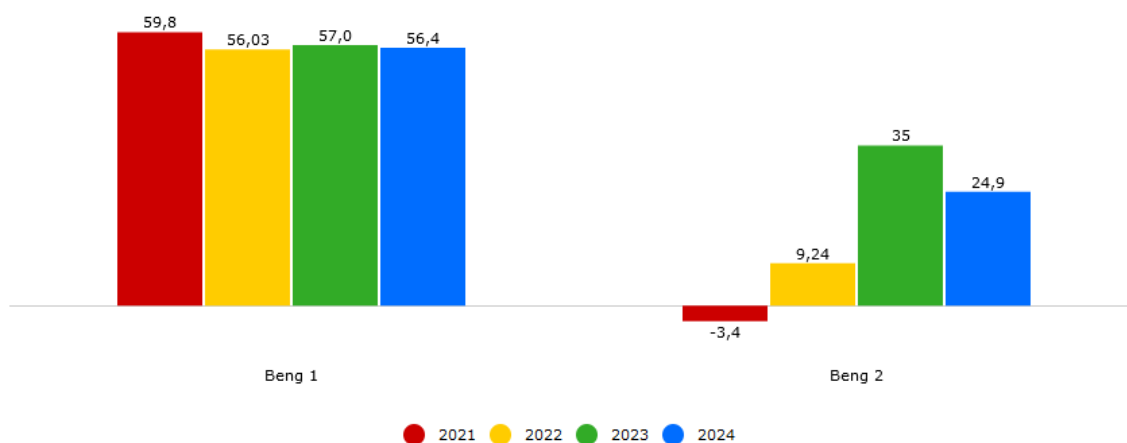
Sinds 1 januari 2021 wordt BENG gebruikt als wettelijke indicator voor de energieprestatie van gebouwen. In 2024 zijn omgevingsvergunningen verstrekt voor in totaal 2761 nieuwbouwwoningen met BENG berekeningen. Voor al deze woningen geldt dat ze voldoen aan de wettelijke BENG-eisen:

- BENG 1 (energiebehoefte): afhankelijk van het woningtype en de vorm
- BENG 2 (primair fossiel energiegebruik): 30 kWh/m².jr voor grondgebonden woningen en 50 kWh/m².jr voor appartementen
- BENG 3 (aandeel hernieuwbare energie): 50% voor grondgebonden woningen en 40% voor appartementen.

De BENG-prestatie is afhankelijk van het type woning en ook van de mate waarin de gemeente in positie is om bovenwettelijke eisen op een privaatrechtelijke manier af te dwingen. 93% van de in 2024 verstrekte vergunningen betrof het appartementen, die minder makkelijk te verduurzamen zijn. Voor appartementen gelden ruimere normen. Bovendien is 88% van de vergunde woningen zonder gronduitgifte in de markt gezet. Zonder gronduitgifte heeft de gemeente geen juridische instrumenten om bovenwettelijke energieprestaties af te dwingen.

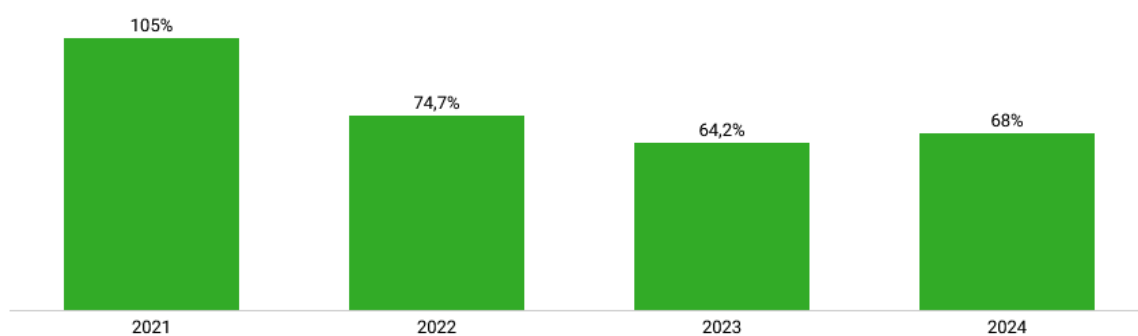
We weten niet of de dalende lijn in de energieprestatie alleen door deze twee factoren te verklaren is. Er is ook een relatie met de bereidheid van ontwikkelaars om bovenwettelijke energieprestaties te leveren. Over het algemeen gaat dat ten koste van de investeringskosten en daar wordt door ontwikkelende partijen de laatste jaren steeds kritischer naar gekeken.

Energieprestatie nieuwbouwwoningen Beng 1 en Beng 2 (in kW/m².jr), 2021-2024

Bron: eigen berekeningen gemeente Utrecht obv vergunningen

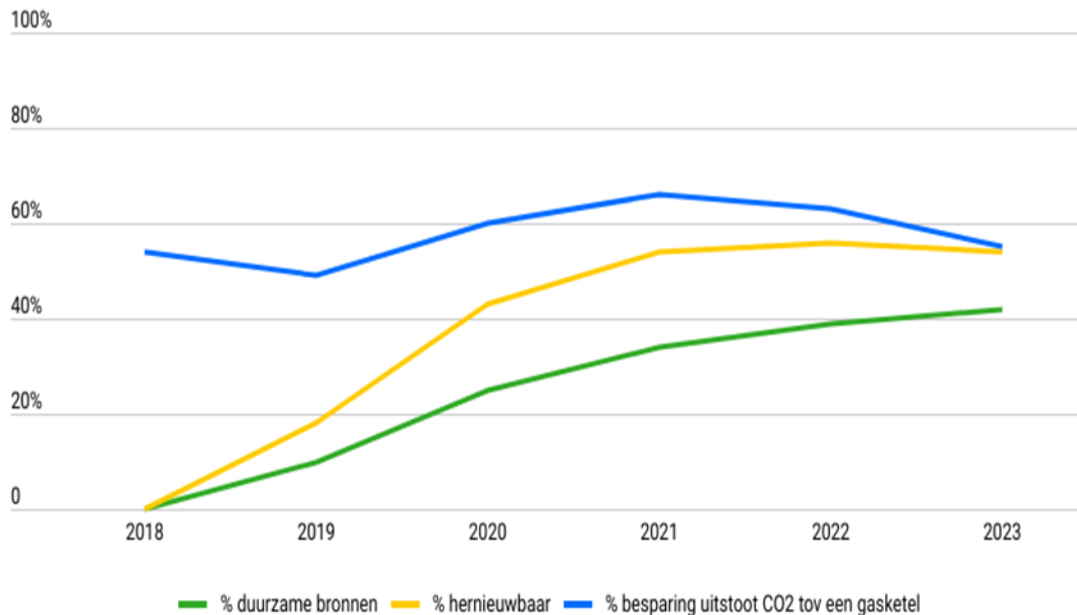
Energieprestatie nieuwbouwwoningen Beng 3, 2021-2024

Bron: eigen berekeningen gemeente Utrecht obv vergunningen

2.6 Verduurzaming energiebronnen - warmte

% duurzaamheidsindicatoren warmtenet Eneco

Bron: warmte-etiketten Eneco, die van 2024 is nog niet beschikbaar

<https://infogram.com/1pkrym3np71jmmb97133egpn2gc5z6l3r3?live>

Het stadsverwarmingsnet van Eneco bedient ongeveer 30% van de gebouwaansluitingen in Utrecht. Voor dit net is het plan om in 2035 100% duurzaam te leveren. Deze drie percentages in de grafiek geven aan hoever er is gevorderd in dit streven. Dit ligt op schema volgens deze cijfers. De drie lijnen in de grafiek zijn afkomstig van het warmte-etiket van Eneco:

- Groen: Het percentage duurzame bronnen geeft aan hoeveel energie wordt geleverd uit de duurzame bronnen ten opzichte van het totaal. Bij aanvang van 2023 was er nog maar 1 duurzame bron op het warmtenet, namelijk de BWI. Eind 2023 waren de eerste buffers en de warmtepomp bij de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) afgerond. Deze zullen naar verwachting een merkbare verbetering van de cijfers laten zien over het jaar 2024, maar dat is nog niet zichtbaar in deze cijfers.
- Geel: Het aandeel hernieuwbare energie geeft aan hoeveel hernieuwbare energie we gebruiken ten opzichte van het totaal aan energie-input. Aandeel hernieuwbaar gaat dus over de energie-input en aandeel duurzame bronnen gaat over de energie-output. Aandeel hernieuwbaar volgt uit de Europese rekenregels die ook in de warmtewet staan.
- Blauw: Het percentage CO₂ besparing geeft aan hoe efficiënt het totale warmtenet omgaat met energie, met name door het gebruik van duurzame bronnen, een verminderde inzet van pekketels en een betere benutting (uitkoeling) bij de gebruikers.

Het stadsverwarmingsnet wordt gevoed door de aftapwarmte (restwarmte) van elektriciteitscentrale en de biowarmte-installatie (BWI). De BWI kan, wanneer deze het hele jaar door volledig kan draaien, ongeveer 1.600.000 GJ aan warmte leveren. Het percentage van deze duurzame bronnen in het Utrecht-Nieuwegein-net is hangt af van verschillende onderdelen:

1. De hoeveelheid onderhoud die nodig was in dat jaar (in 2021 was er nog veel opstartonderhoud geweest, omdat het eerste volledige jaar was). De totale energievraag van het hele Utrecht-Nieuwegein-net (ongeveer 3.800.000 GJ in 2023). Het percentage van de tijd dat de BWI maximaal kan worden benut. Dit percentage is lager als er in de zomer minder warmtevraag is dan de BWI kan leveren, en als er minder opslagmogelijkheden in het net zijn.

Naast dit stadsverwarmingsnet is er ook een net op het Utrecht Science park en een WKO net in Leidsche Rijn centrum. Tevens komen er in de nieuwbouw nieuwe netten bij op basis van WKO en een andere duurzame bronnen.

Ongeveer 60% van de gebouwen in Utrecht heeft nog een gasaansluiting.

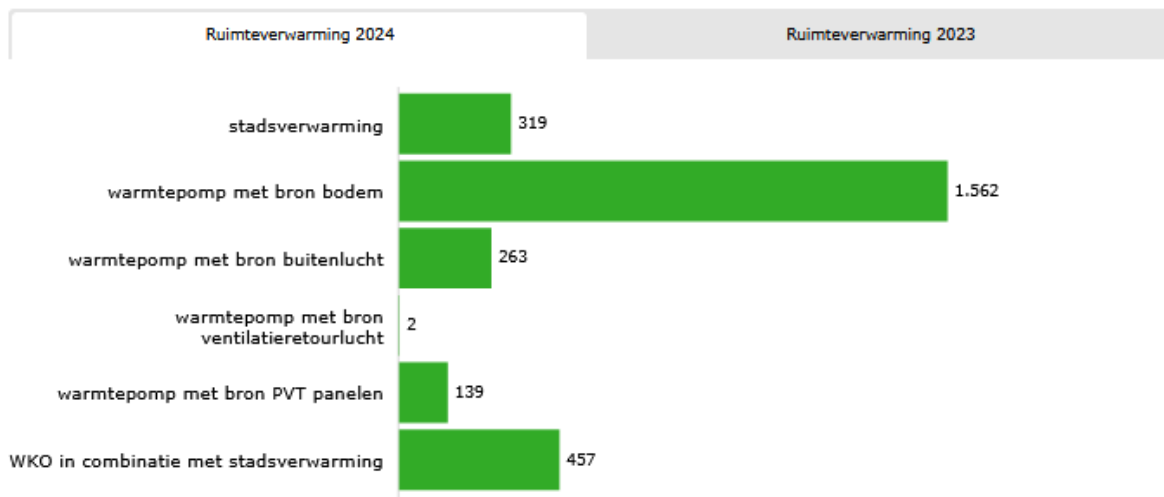
Warmtevoorziening nieuwbouwwoningen

In onderstaande grafiek is te zien dat van de 2.742 in 2024 vergunde nieuwbouwwoningen:

- 72% wordt verwarmd met een warmtepomp – met diverse bronnen
- 28% wordt verwarmd met stadsverwarming, al dan niet in combinatie met Warmte Koude Opslag (WKO)).

Warmtepompen, gecombineerd met bodemenergie zijn zowel qua duurzaamheid als qua netbelasting de beste manier van ruimteverwarming. Toepassing van stadsverwarming zonder WKO is de minst gewenste warmtevoorziening. Temeer omdat dat de enige vorm van warmtevoorziening is, waarmee niet gekoeld kan worden.

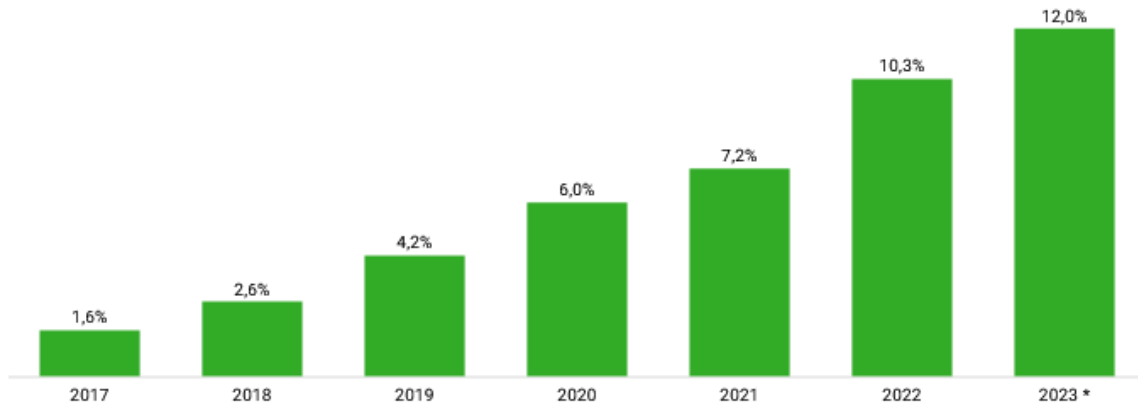
Warmtevoorzieningen nieuwbouwwoningen, 2024

Bron: eigen berekeningen gemeente Utrecht obv vergunningen

2.7 Verduurzaming energiebronnen – elektriciteit

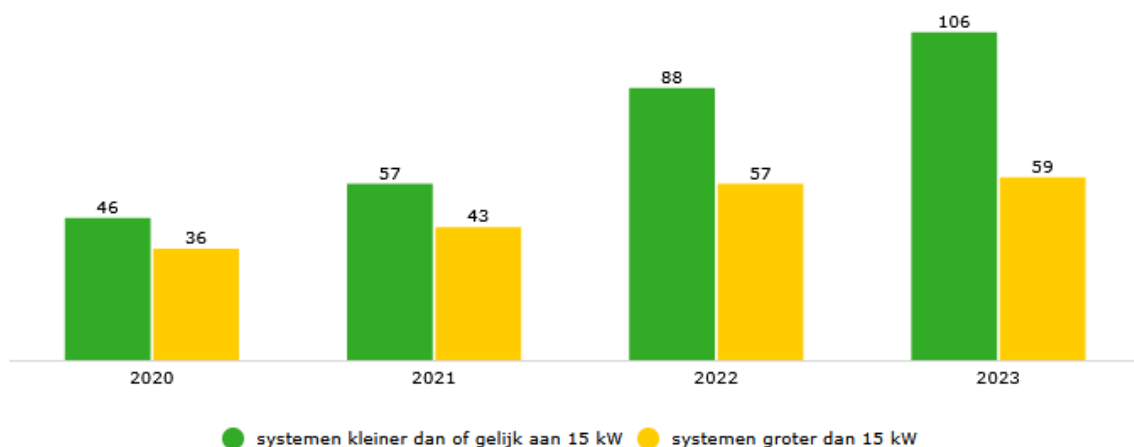
% Hernieuwbare elektriciteit

Bron: Klimaatmonitor tot en met 2022. Voor 2023* is een inschatting gemaakt op basis van de Klimaatmonitor

Tot en met 2023 zijn zon op dak en zonnepark Meijewetering de enige hernieuwbare bronnen voor elektriciteit in de gemeente. In 2022 werd 10,3% van alle stroom op hernieuwbare wijze opgewekt. Voor 2023 is een inschatting gemaakt op basis van de bekende hoeveelheid hernieuwbare energie van zonnestroom gedeeld door het totaal elektriciteitsverbruik. Hierdoor komt het percentage uit op 12,0%.

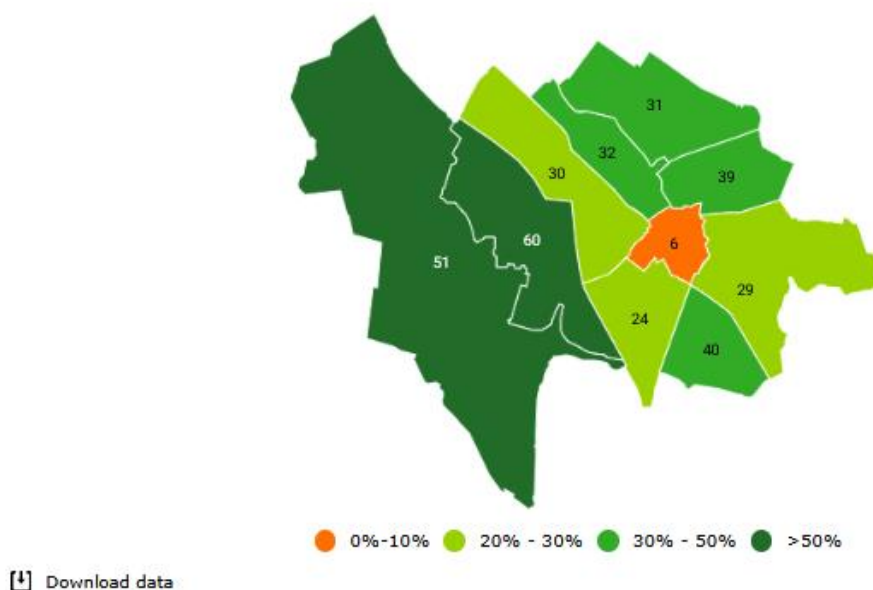
Opgewekte zonnestroom

De groei van kleine zonne-energiesystemen (20%) met minder dan ongeveer 45 panelen was kleiner dan in 2022, maar vergelijkbaar met de groei in 2021. In 2023 is de groei van grote systemen voor zonne-energie (op bedrijfsdaken) gestagneerd als gevolg van netcongestie. In april 2025 worden de data over 2024 bekend en we verwachten voor dat jaar ook een stagnatie voor grote systemen. Na 2023 is een groei van 16% per jaar nodig om het RES-bod van 168 GWh in 2030 te realiseren.

Daken met zonnepanelen

Aandeel daken met zonnepanelen per wijk

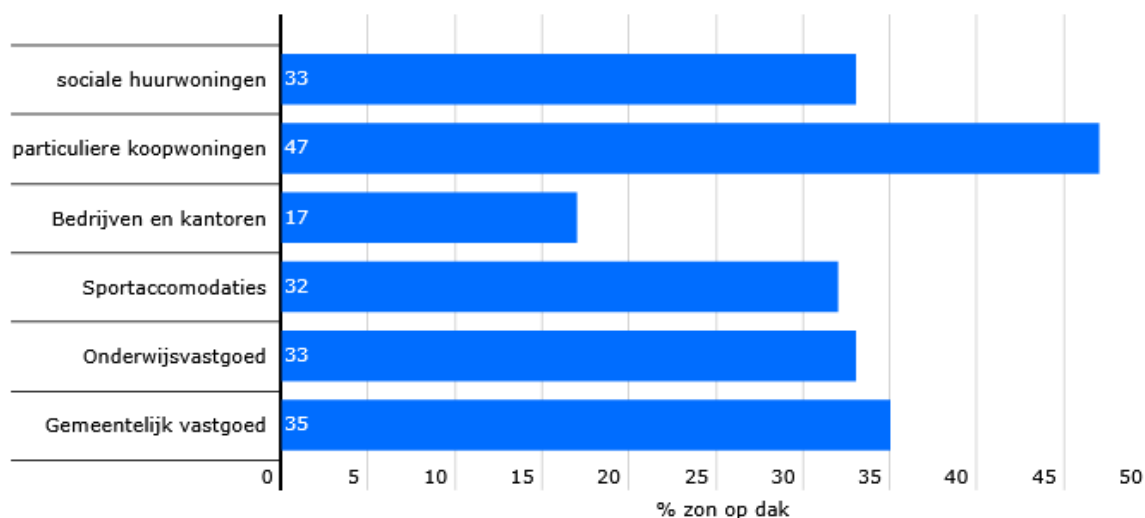

Bron: gemeente Utrecht

Er is op basis van luchtfoto's van mei – juli 2024 bepaald dat er op 38% van alle daken zonnepanelen lagen. Doordat een andere methode is gebruikt en de techniek is verbeterd, zijn de cijfers niet met voorgaande jaren te vergelijken. In Leidsche Rijn en Vleuten-de Meern hebben relatief de meeste gebouwen een zonnepaneel. De historische gebouwen in de binnenstad blijven achter op het gemiddelde.

Aandeel daken met zonnepanelen van diverse groepen

Op 47% van de koopwoningen liggen zonnepanelen, bij sociale huurwoningen is dat 33%. Bij bedrijven op grote bedrijventerreinen liggen op 22% van de daken zonnepanelen, op overige bedrijven is dat bij 16% het geval. Bij alle bedrijven samen is het 17%.

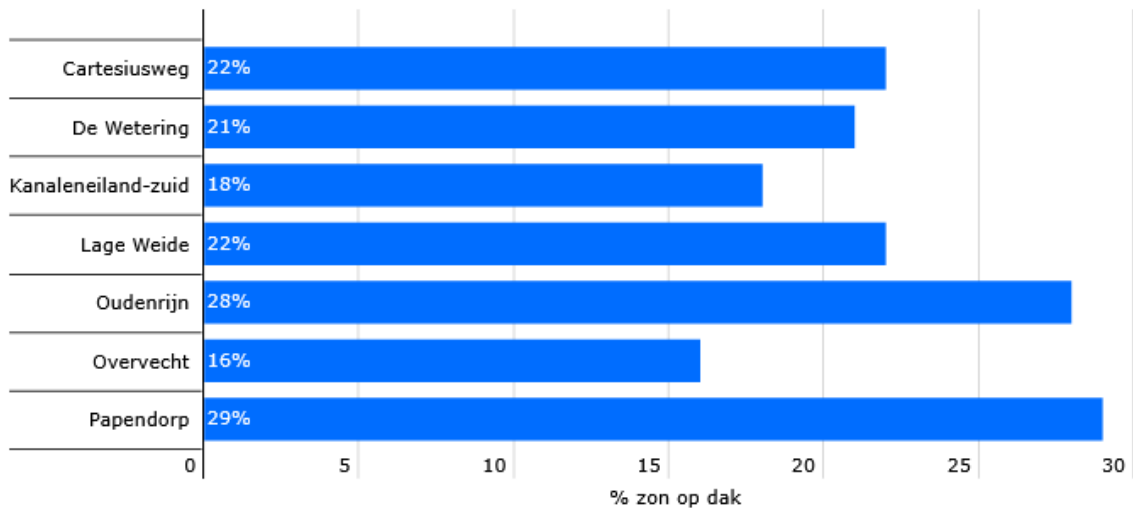
[Download data](#)

Bron: gemeente Utrecht

Aandeel daken met zonnepanelen van bedrijventerreinen

In Lage Weide ligt op 22% van de daken een zonnepaneel. De oppervlakte hiervan maakt meer dan twee derde uit van alle zonnepanelen op bedrijventerreinen. Papendorp (29%) en Oudenrijn (28%) hebben het hoogste percentage daken met zonnepanelen.

Netcongestie

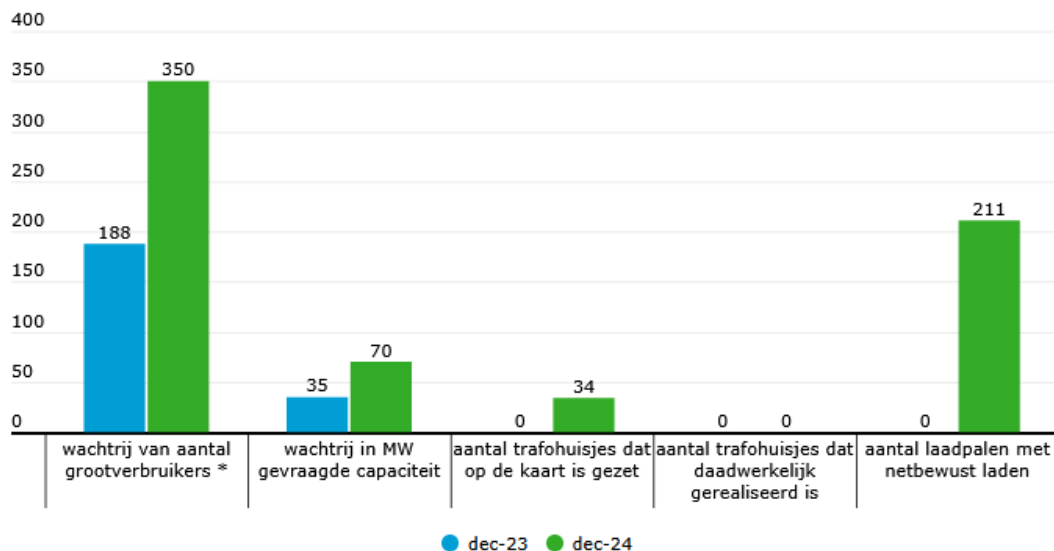

[Download data](#)

Bron: gemeente Utrecht

Er is een proces ingericht voor de inpassing van de traforuimtes. Deze is vastgelegd in de nieuwe samenwerkingsovereenkomst met Stedin. We hebben samen met Stedin aan een locatiekaart gewerkt voor de buurten. Voor twee van de vijf buurten zijn de locaties vastgesteld. In 1 buurt zijn recent de uitvoeringswerkzaamheden gestart.

Eind 2024 zijn alle publieke laadpalen technisch in staat om hun stroomafgifte af te stemmen op de netbelasting. In 2024 is netbewust laden voor het eerst grootschalig toegepast op 210 laadpalen waarbij een gemiddelde piekreductie van 20% tot 25% is behaald.

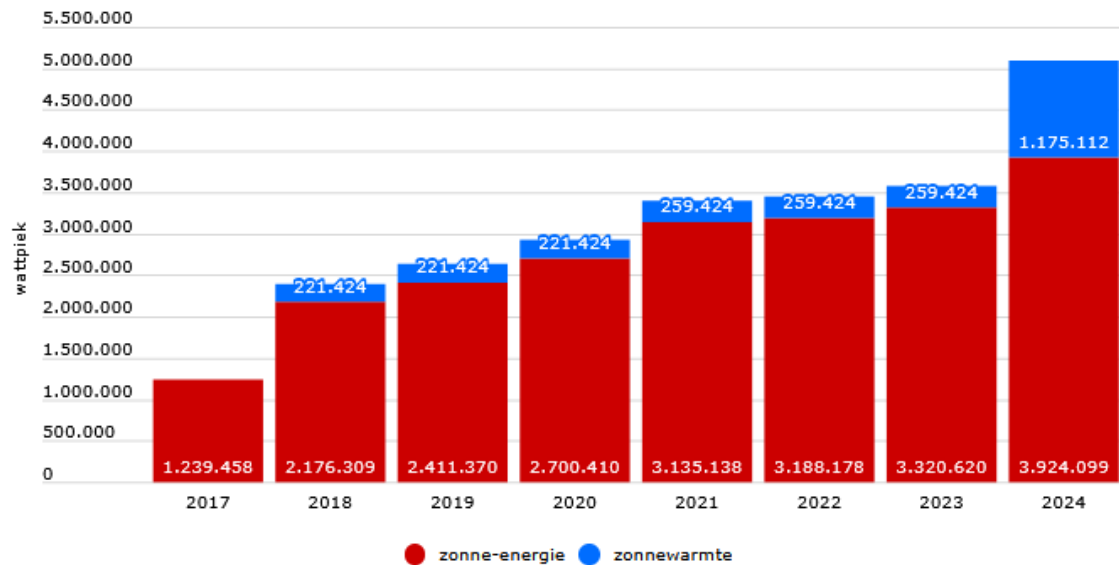

Bron: Stedin, gemeente Utrecht

* Voor de drie Stedin-stations Ouderijn, Utrecht Lage Weide en Utrecht Merwedekanaal met verzorgingsgebied gemeente Utrecht

2.8 Verduurzaming eigen vastgoed

Geïnstalleerde zonne-energie

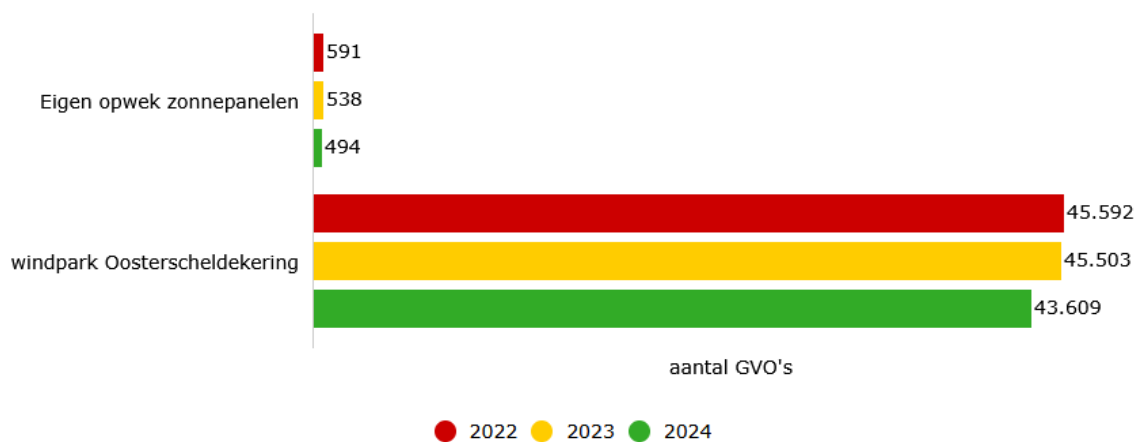

[Download data](#)

Bron: gemeente Utrecht

Er is in totaal 3.924.099 wattpiek aan elektrisch vermogen geïnstalleerd. Daarnaast zijn er zonnepanelen die naast elektrisch vermogen ook thermisch vermogen (warmte) kunnen opwekken. Er is in totaal 1.175.112 wattpiek aan thermisch vermogen geïnstalleerd. In 2024 is de Sportcampus Leidsche Rijn aardgasvrij en energieneutraal gemaakt door 700 zonnepanelen en door waterbuffers, die gevoed worden door 300 zonnecollectoren. Dit verklaart de volledige stijging van zonnewarmte en bijna de helft van de zonne-energie stijging.

Herkomst ingekochte elektriciteit

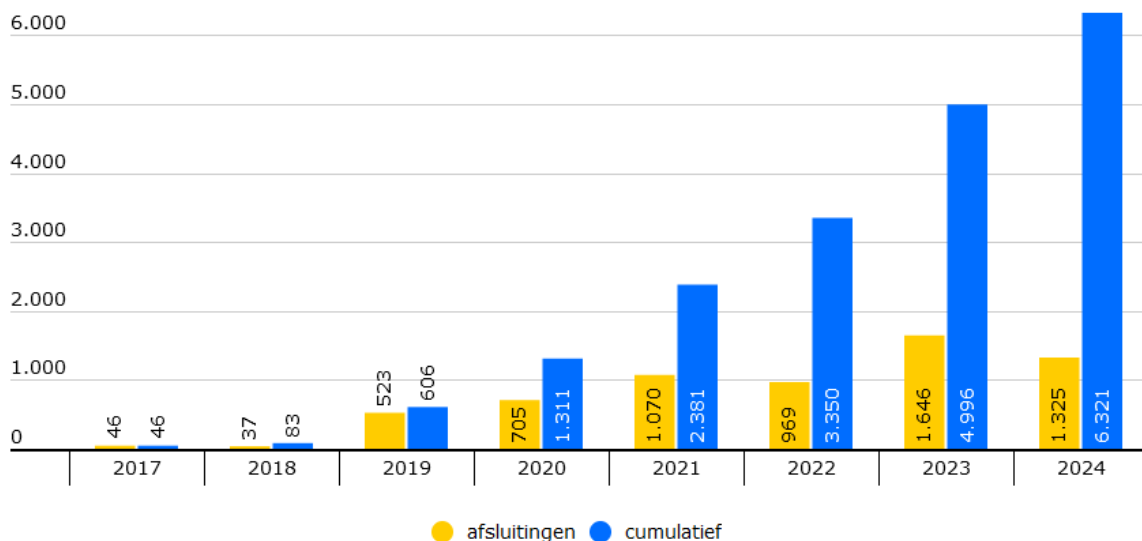

[Download data](#)

Bron: Greenchoice / gemeente Utrecht

Gemeente Utrecht heeft een energiecontract met Greenchoice voor de levering van duurzame elektriciteit. Alle elektriciteit die niet zelf wordt opgewekt met zonnepanelen op de gemeentelijke daken wordt door Greenchoice geleverd vanuit nieuw gerealiseerde windpark Oosterscheldekring, waarmee de gemeente een bijdrage leverde aan de ontwikkeling van additionele windenergie. In 2024 heeft Greenchoice 44.102.794 kWh geleverd aan de gemeente. Op 62 gemeentelijke daken liggen zonnepanelen waarmee in 2024 ongeveer 3,3 miljoen kWh is opgewekt, 7,5% van de gemeentelijke stroombehoefte werd dus met zonne-energie opgewekt. Wanneer een gebouw meer zonne-energie opwekt dan dat het zelf gebruikt ontstaat er een Garantie van Oorsprong (GVO). Met deze GVO's verduurzamen we een deel van ons elektriciteitsgebruik.

2.9 Aardgasvrij maken van gebouwen

Download data

Bron: Centrale aansluitingen register - via Stedin

Aantal bestaande woningen afgesloten van aardgas

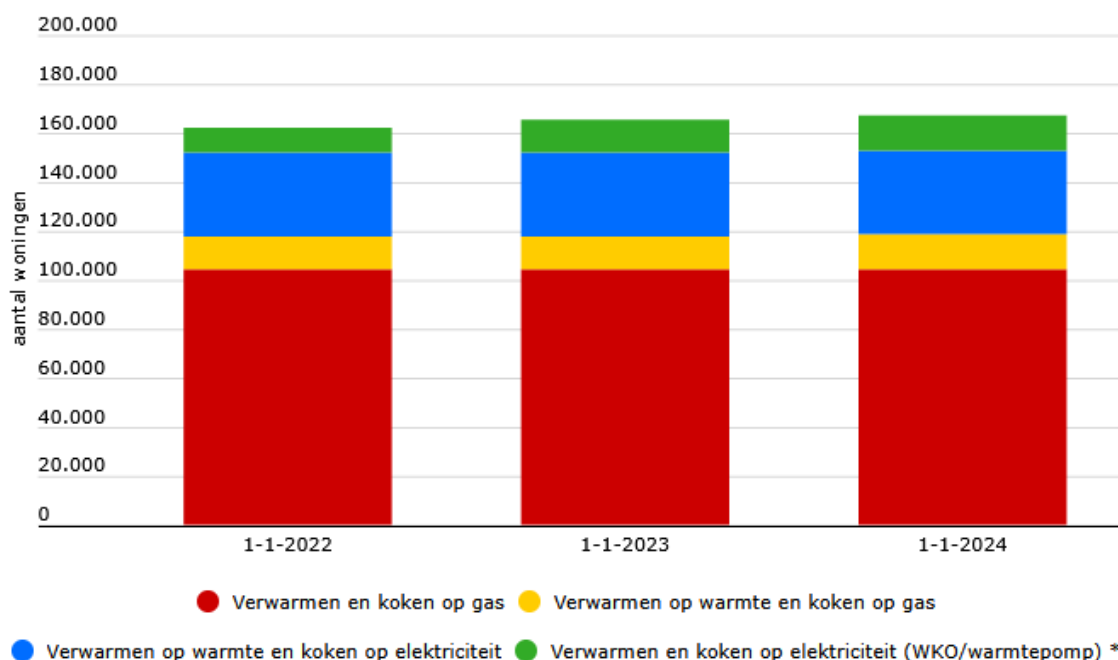
In bovenstaande grafiek zijn data uit het landelijke centrale aansluitingen register opgenomen. Het zijn woningen waar de gasaansluiting verwijderd is én er nog wel een elektriciteitsaansluiting is.

Hiermee is een eerste begin gemaakt met de transitie. De versnelling verwachten we pas nadat de eerste uitvoeringsplannen voor aardgasvrije wijken worden gerealiseerd. In de [Transitievisie warmte I en II](#) staat de doelstelling opgenomen dat het aantal gebouwen afgesloten van het aardgasnet in 2035 40.000 is.

Warmte- en kookaansluitingen woningen

Aan het begin van 2024 zijn er ruim 104.000 woningen met een aansluiting op aardgas voor verwarming. Daarnaast zijn er bijna 15.000 woningen die gas alleen gebruiken om te koken. Vanaf 2018 is het verplicht nieuwbouwwoningen op een duurzaam alternatief voor gas aan te sluiten. In totaal zijn er nu ruim 48.000 woningen zonder gasaansluiting. Utrecht heeft met Nieuwegein en Almere een van de hoogste percentages woningen zonder gasaansluiting (29%) van Nederland. In heel Nederland is het aandeel woningen zonder een gasaansluiting begin 2022 ongeveer 10%. Tot en met einde 2024 zijn er in Utrecht ruim 6.000 bestaande woningen en gebouwen op particulier initiatief van het aardgas afgesloten.

Als het 'Besluit gemeentelijke instrumenten warmtetransitie' in werking treedt, krijgt de gemeente de beschikking over de aansluitgegevens van de netbeheerders en warmtebedrijven. Tot dan toe zijn deze aantallen een zo goed mogelijke benadering op basis van de bij ons beschikbare gegevens.

Bron: eigen berekeningen op basis van datasets van Stedin, Eneco, BAG, VNG-DEGO (EAN)

* dit is het aantal woningen dat geen gasaansluiting heeft én geen warmtenetaansluiting

Als het 'Besluit gemeentelijke instrumenten warmtetransitie' in werking treedt, krijgt de gemeente de beschikking over de aansluitgegevens van de netbeheerders en warmtebedrijven. Tot dan toe zijn alle aantallen een zo goed mogelijke benadering op basis van de bij ons beschikbare gegevens.

3. Het projectenportfolio van de energietransitie

Energiebesparing door het isoleren van woningen

In de periode 2015-2023 is het energiegebruik in de stad met 12% gedaald, waarvan 7% tussen 2022 en 2023. Mede vanwege de gestegen energieprijzen was er in de winter van 2022/2023 een toename in de vraag naar isolatie. Dit was onder meer terug te zien in een verdubbeling van het aantal afgenomen adviezen, aangevraagde leningen en bewoners die gebruik maakten van de inkoopacties. In de loop van 2023 daalden de prijzen. Ondanks de gedaalde energieprijzen zien we dat er nog steeds veel interesse is voor de ondersteuning die we bieden (informatie, advies, acties, subsidies en financiering): Het aantal bewoners dat gebruik maakt van ons aanbod ligt voor sommige instrumenten op het niveau van voor de energiecrisis en voor een aantal instrumenten zelfs een stuk hoger. Met het programma 'energie besparen in de gebouwde omgeving' komen we steeds steviger in de uitvoering en vinden bewoners ons steeds beter, mede dankzij gerichte campagnes en inkoopacties.

Leerervaringen

- We zien dat met name dankzij campagneberichten (social media), gooleadadvertenties en actief gepromote inkoopacties, er een grote en groeiende groep bewoners naar ons energieloket komt. Veel meer, ook in verhouding, dan bijvoorbeeld bij omliggende gemeenten (die van hetzelfde loket gebruik maken). De kunst is om deze bezoekende bewoners ook toe te leiden naar onze instrumenten, of ze te inspireren zelf aan de slag te gaan. Dat lukt ons steeds beter: de website is eenvoudiger en directiever ingericht. De ervaringen die we hebben

opgedaan en nog steeds opdoen nemen we mee in de ontwikkeling van het nieuwe energieloket in 2025. Daarbij mikken we op een simpele en overzichtelijke site en sluiten zo doordacht mogelijk aan op de diversiteit aan bezoekers, met een toon en een boodschap die aanspreekt. Elke doelgroep is anders en maatwerk is nodig

- We vervullen voor inwoners een onafhankelijke gidsfunctie, omdat zij door de bomen vaak het bos niet meer zien. Het is niet eenvoudig dit goed te doen en onder de aandacht te brengen, maar het lukt steeds beter. Dat doen we door feedback van bewoners te vragen in onze contacten (via het panel, loket, bijeenkomsten, etc.) en waar nodig blijven we ook ons ondersteuningsaanbod onder de aandacht brengen. Dit doen we steeds meer door proactief contact te leggen met bewoners. Daarmee kunnen we gericht ons aanbod kenbaar maken en resultaat boeken.

Toelichting op de voortgang

De meeste projecten lopen volgens verwachting en planning. De projecten energieloket (jouwhuisslimmer.nl) en energiebox (incl. coaching, huis-aan-huis aanpak en installatie) scoren zeer hoog (bijna 5800 boxen en ruim 20.000 bezoeker op loket).

Alleen de collectieve inkoopacties (waarmee bewoners zich kunnen inschrijven voor verduurzamingsmaatregelen, waarop ze vervolgens een offerte van een uitvoerder ontvangen) scoorden wat minder hoog dan verwacht, maar ten opzichte van dergelijke acties in andere gemeenten wel gemiddeld tot bovengemiddeld. Door een meer proactieve aanpak in 2025, waarbij we meer de buurten in gaan en met initiatieven gaan samenwerken, verwachten we de conversie verder te verhogen. Overigens scoren acties speciaal voor lage inkomensgroepen (energiearmoede) wel heel hoog.

Elektrisch koken gaat wat minder snel dan eerder gehoopt. Dat komt omdat we in overleg met corporaties hebben besloten dat adressen alleen van kookgas afgaan bij mutatie, vanwege de hoge kosten die een complexgewijze aanpak vraagt.

Woningen - besparen	
Plan van aanpak particuliere verhuurders (ism BMO)	
JHS bijeenkomsten	
Intensivering aanpak VvE o.a VvE loket - Energiearmoede	
Collectieve inkoop: acties (grondgebonden koopwoningen)	
Energienetwerkers	
Samen isoleren	
Aanpak witgoed - Energiearmoede	
Zon op dak - energiearmoede	
Elektrisch koken stadsbreed	

Legenda	Stand van zaken
Verloopt conform prognose	
Enkele risico's	
Risico's doen zich voor of dreigen zich voor te doen	

Verduurzamen Bedrijven en maatschappelijke organisaties

In 2024 hebben wij ons aanbod aan de (maatschappelijke) ondernemers in de stad uitgebreid en toegankelijker gemaakt. We hebben een klantreis met informatie – advies - financiële hulp in de vorm van subsidie – Energiefonds voor leningen voor de investering. Sinds september 2024 zijn er 70 energiescans beschikbaar gesteld voor de ondernemers in de wijken, waarvan ruim 60 energiescans zijn uitgevoerd bij het MKB en maatschappelijk organisaties. De maatregelen die in deze korte periode naar aanleiding van de energiescans zijn uitgevoerd, leveren nu al een jaarlijkse CO2 besparing van 30 ton op, waarmee we een goede bijdrage leveren aan de besparingsdoelstelling van het programma besparen.

Sinds begin oktober 2024 is een MKB-subsidieregeling opengesteld met gemeentelijke middelen. In 2024 hebben 7 ondernemers een aanvraag gedaan voor in totaal 9 maatregelen. Deze regeling loopt door in 2025, dan verwachten we de meeste aanvragen. De ondernemers hebben dan de tijd gehad om naar aanleiding van de adviezen uit de energiescans ook de geadviseerde verduurzamingsmaatregelen toe te passen met de hulp van de subsidieregeling. Deze combinatie van advies via de energiescan en subsidie op de uitvoering van maatregelen wordt erg goed ontvangen door ondernemers. Er is een brede communicatiecampagne ingezet en we attenderen ondernemers actief op deze subsidieregeling.

Ook voor maatschappelijke organisaties hebben we in 2024 de gratis energiescans aan ons stimuleringsaanbod toegevoegd. Daarnaast hebben dit jaar veel maatschappelijke organisaties gebruik gemaakt van onze subsidieregeling voor isolatie. In totaal is er voor € 85.500,- aan subsidie aangevraagd. Verder zijn we naast de brancheaanpak voor zorginstellingen en sportverenigingen gestart met een brancheaanpak voor scholen.

Leerervaringen

- Energieloket en subsidies: We hebben ons gericht om op alle stappen van de klantreis van de (maatschappelijk) ondernemers ondersteuning te kunnen bieden. Met de doorgevoerde maatregelen bieden we nu beter maatwerk richting onze doelgroep. Door de ontwikkeling van deze nieuwe aanpak is het Energieloket minder zichtbaar geweest in vooral de eerste helft van 2024. Daardoor hebben we gemerkt dat het totale aantal vragen dat is binnengekomen bij het energieloket is gedaald. Daarentegen zien we wel dat er meer echt inhoudelijke verduurzamingsvraagstukken van ondernemers bij het Energieloket terecht kwamen, waar we als adviseurs goed van meerwaarde hebben kunnen zijn. In 2025 zetten we in op een communicatiecampagne om het energieloket dichterbij de (maatschappelijk) ondernemers te brengen en weer een stijging in het totale aantal vragen te realiseren.
- In het kader van netcongestie hebben we onderzoek gedaan naar slimme netoplossingen voor ondernemers in de vorm van 4 pilots. In de uitvoering van deze onderzoeken liepen we tegen verschillende uitdagingen aan, zoals de technische complexiteit en capaciteitsuitdagingen bij de adviesbureaus. Hierdoor heeft het pilottraject langer geduurd dan vooraf ingeschat. We verwachten nu medio 2025 de opgedane kennis breed te kunnen delen met ondernemers.

Toelichting op de voortgang

- Na vaststelling van het uitvoeringsprogramma verduurzaming bedrijventerreinen in maart 2024 zijn we verdergegaan met de ondersteuning van de initiatieven op de bedrijventerreinen. Dit doen we samen met het (georganiseerde) bedrijfsleven, de Provincie en plaatselijke stakeholders als parkmanagementorganisaties. Naast de samenwerking in de Green Deal Lage Weide en het ondersteunen van koplopersgroepen met lokale partijen, zijn we bezig om de uitvoering van de SpUk regelingen Ontzorgingsprogramma MKB (O-MKB) en Programma

Verduurzamen Bedrijventerreinen (PVB) vorm te geven. Deze worden via de provincie uitgegeven. Hiermee krijgen we extra capaciteit voor het aanjagen van verduurzaming op bedrijventerreinen beschikbaar en extra budget voor verduurzamingsadvies.

- In het kader van netcongestie oplossingen is in september 2024 de energiehub op bedrijventerrein Lage Weide officieel van start gegaan.
- Uitvoering programma zon op dak en netoplossingen: Ondanks netcongestie is het aantal zonnepanelen op daken in de gemeente Utrecht gegroeid, vooral op de kleine daken (woningen). Op de grotere bedrijfsdaken is de impact van netcongestie groter en vlakt de groei af. Daarnaast wordt de salderingsregeling per 2027 afgeschaft. In 2025 herijken we daarom het programma zon op dak en nemen we alle recente ontwikkelingen mee om tot een goede stimuleringsaanpak te komen.

Gebouwen verduurzamen	
<i>Bedrijven en maatschappelijke organisaties</i>	
Uitvoeringsprogramma verduurzaming alle bedrijventerreinen	
ontwikkeling E-hubs op bedrijventerreinen	
Energie loket	
USP (WKO Cambridgelaan)	
Verduurzaming maatschappelijk vastgoed - brede aanpak - beleid	
Programma zon op dak (grote daken/ bedrijven)	
Aanpak MKB in woonwijken	
Uitzetten 1 miljoen aan leningen Energiefonds	

Duurzame opwek

Utrecht is onderdeel van de regio [RES U16](#). Samen met onze buurgemeenten willen we in 2030 circa 1,8 terawattuur (TWh) schone elektriciteit opwekken. Utrecht streeft naar een bijdrage van 523 GWh. Hiervan is in 2024 ca 60 GWh gerealiseerd door grootschalige zon op dak, 0,5 GWh door zonnepark Meijewetering en 0,5 GWh voor zonnepark Overvecht (bij de rioolwaterzuivering).

Leerervaringen

De afgelopen jaren hebben we gemerkt dat marktpartijen moeite hebben om zonnevelden te ontwikkelen, zeker als de projecten klein en/of ingewikkeld zijn. Daarom hebben we ervoor gekozen om zelf de zonne-eilanden op de Nedereindse Plas te ontwikkelen tot en met de vergunningverlening en overwegen we dat ook voor andere projecten in de focusgebieden. Zo hebben de initiatiefnemers voor Ockhuizen moeite om de business case rond te krijgen. We investeren zelf in onderzoek naar mogelijkheden om de business case te verbeteren en de rol die wij als gemeente daarbij moeten innemen.

Toelichting op de voortgang

In 2024 zijn het omgevingsplan en omgevingsvergunning voor windpark Rijnenburg en Reijerscop (90 GWh) en de omgevingsvergunning voor zonnepark Ockhuizen (38 GWh) vastgesteld. Ook is de Beleidsnota Opwekgebieden voor schone energie in Utrecht door de gemeenteraad vastgesteld. In deze nota zijn focusgebieden en zoekgebieden aangewezen voor windenergie, zonne-energie en geothermie. In de focusgebieden voor zonne-elanden op de Nedereindse Plas en geothermie hebben we een actieve rol gepakt in de projectontwikkeling.

In 2024 heeft de provincie het planMER voor windlocaties in de provincie Utrecht afgerond. Hieruit is duidelijk geworden dat windenergieprojecten in de Hollandse Waterlinies, niet kansrijk zijn. Een

Heritage Impact Assessment heeft dat bevestigd. Ook zonnevelden op USP zijn niet kansrijk, omdat ze in de Hollandse Waterlinies liggen. Voor windenergie op Lage Weide is een projectstart in voorbereiding.

Solar carports lijken financieel niet haalbaar. In 2025 wordt hierover definitief een conclusie getrokken in relatie tot de beschikbare middelen.

Duurzame opwek	
Herijking Regionale energiestrategie (RES)	
OER- traject: Energie opwek langs A12	
OER-traject: Energie opwek langs A27	
Windmolens Rijnenburg en Reijerscop	
Windmolens en zonnevelden Utrecht Science Park	
Zonneveld Nedereindse Plas	
Zonneveld Geluidswal A12	
Zonneveld Haarrijnseplas	
Gebiedsontwikkeling Ockhuizen	
Geothermie	
Solar carports	

Energie-infrastructuur

In 2023 is gestart met de herijking van de Transitievisie Warmte en in 2024 hebben we de hele data-analyse kunnen afronden. Onder de omgevingswet en de aankomende wetgeving (Wet Gemeentelijk instrumenten Warmtetransitie) is de nieuwe naam voor het beleidsdocument Warmteprogramma. Met nieuwe inzichten en veranderende omstandigheden en ook de noodzaak voor duidelijkheid en voortgang was er voldoende reden om deze update te starten en in 2025 de beleidsdocumenten af te ronden.

Met de nieuwe inzichten werd ook duidelijk dat er behoefte is om het warmteprogramma breder te maken dan door de WGIW voorgeschreven en ook op bodemenergie en nieuwbouw helderheid te geven. Ook heeft het veranderende speelveld geleid tot een behoefte aan kaders die door de raad worden vastgelegd. Daarom bestaat het traject uit een beleidsnota warmte, die de eerdere transitievisie warmte en visie op de warmtevoorziening vervangt, en een uitvoeringsprogramma (Warmteprogramma).

Belangrijk onderdeel van het warmteprogramma is de bronnenstrategie. De potentie van de bronnen is al eerder in kaart gebracht met een focus op bestaande bouw en mogelijkheden voor collectieve warmte. De nieuwbouw moet aardgasvrij worden opgeleverd en ook in de nieuwbouw wordt vaak gekeken naar collectieve (lage temperatuur) warmtevoorziening. In de bronnenstrategie kijken we dan ook naar alle bronnen die nodig zijn om de hele stad zonder aardgas te verwarmen. De gemeentelijke bronnenstrategie wordt als bijlage bij de beleidsnota warmte opgeleverd.

In 2024 is veel aandacht geweest voor Elektriciteitsinfrastructuur en netcongestie. De aanpak om zowel blijvend netbewuster met de stad om te gaan als de aanpak om met de acute tekorten op het stroomnet om te gaan is in 2023 vastgesteld en daar wordt uitvoering aan gegeven. Ook op verschillende deelgebieden wordt beleid uitgewerkt zoals de tijdelijke stroomgeneratoren.

Leerervaringen

- Voor zowel de warmtetransitie als de elektriciteitsinfrastructuur zijn externe ontwikkelingen zeer bepalend voor de snelheid die we kunnen maken in het verduurzamen en aanpassen van de energie-infrastructuur aan de toekomst. Het is belangrijk om steeds mee te bewegen met de nieuwe werkelijkheid.
- Voor Utrecht is het belangrijk om het eindbeeld van de verduurzaming van de energietransitie scherp te houden en stappen te zetten die daarnaartoe bewegen. Onzekerheid over huidige wetgeving of toenemende netcongestie zijn daarmee soms vertragend maar veranderen onze ambities niet.
- Netcongestie is snel opgekomen als probleem in Utrecht en helaas ook het heftigst in Utrecht. Dit maakt dat we ook vooroplopen in het bedenken van oplossingen voor bijvoorbeeld nieuwbouw (groepscontract Merwede, regels netbewust bouwen), koppelen van de warmtetransitie en netcongestie (netbewuste afweging van warmteoplossingen), bevoegd gezag naar provincie voor snellere besluitvorming in de regio.
- Voor de realisatie van aquathermie zijn meerdere stakeholders betrokken en ook vergunningverlening door andere overheden. Dit maakt dat veel belangen moeten worden afgewogen en onderlinge afspraken nodig zijn.

Toelichting op de voortgang

De eerste vergunning voor aquathermie bij de nieuwbouw in de Merwedekanaalzone heeft veel vertraging opgelopen door onzekerheid bij de waterschappen en Rijkswaterstaat over de effecten op de ecologie. Inmiddels zijn deze voldoende geadresseerd en komt de vergunning. Dit is wel een aandachtspunt voor het vervolg van aquathermie. Voor het warmteprogramma (voorheen transitievisie warmte) zijn we aan de slag om de scope te bepalen, rekening houdend met de bronnen, de ruimtelijke impact, de milieu impact, de relatie met nieuwbouw en het klimaat.

Netcongestie blijft zich helaas ontwikkelen als een steeds groter probleem en de dreiging dat het probleem zich verergert naar kleinverbruikers blijft bestaan. In 2024 is veel bereikt in de bewustwording van de impact van netcongestie op de stad en het zoeken naar mogelijke oplossingsrichtingen. Een concrete samenwerking met Stedin, TenneT en de provincie is in de vorm van een Energieboard tot stand gekomen. De gemeente is bij netcongestie afhankelijk van de samenwerking met partners zoals Stedin, provincie, regiogemeenten en TenneT. Om toch beter voor te bereiden op alle mogelijke crisissituaties is een crisismanager aangesteld per 1 januari 2025.

Energie-infrastructuur	
Aanpak netcongestie/programma elektriciteit/uitbreiding infra/Netbewuste stad/crisis netcongestie	
Bronnenstrategie	
Beleidsnota warmte en Warmteprogramma	
Bodemenergie	

Buurtaanpak aardgasvrij

Overvecht-Noord

In april is de samenwerking tussen de gemeente en Eneco voor wat betreft het aardgasvrij maken van Overvecht-Noord beëindigd. In de raadsvergadering van 25 april 2024 zijn twee moties aangenomen naar aanleiding van de beëindiging van de samenwerking. Eén motie betreft een verzoek aan de Rekenkamer om onderzoek te verrichten naar het project Overvecht-Noord aardgasvrij. Dat

onderzoek loopt nu en komt naar verwachting in het voorjaar 2025 naar buiten. De tweede motie richt zich op het in beeld brengen van alle beschikbare warmteoplossingen in Overvecht-Noord. Samen met de klankbordgroep Overvecht-Noord en een onderzoeksbureau is gewerkt aan een overzicht van alle beschikbare warmteoplossingen. Voor de zomer 2025 wordt hierover gerapporteerd aan de raad. Een projectevaluatie door Berenschot over het aardgasvrij maken van Overvecht Noord is in januari 2025 aan de raad verzonden.

Andere buurten

In vier buurten (Rivierenwijk/Dichterswijk, Wilhelminapark/Oudwijk, Sterrenwijk, en Kanaleneiland-Zuid) zijn onderzoeken naar alternatieven voor aardgas uitgevoerd. De resultaten gebruiken we bij de handelingsperspectieven voor energiebesparing en voor de actualisatie van de beleidsnota warmte (voorheen TVW). In de buurten Oog in Al en Wittevrouwen zijn we al verder in het proces, bewoners zijn betrokken bij het onderzoek naar de mogelijkheden voor buurtwarmtenetten in deze buurten i.s.m. een publiek warmtebedrijf. In de buurten Oud-Hoograven, Ondiep e.o. en Overvecht-Zuid starten we geen onderzoeken naar alternatieven voor aardgas, en is de focus vanaf nu besparen en isoleren. In de binnenstad, blijven we 'maatwerk' houden. Hier gaan we in het wervengebied met Eneco verder in gesprek. In de rest van de binnenstad zetten we in op ruimtereserveringen bij werkzaamheden. Daarnaast is ook hier focus op energiebesparing.

Leerervaringen

- De belangrijkste leerervaringen zijn opgenomen in de projectevaluatie van Berenschot over het aardgasvrij maken van Overvecht Noord. In 2025 gaan we aan de slag om deze aanbevelingen te implementeren in de buurtaanpak.
- We moeten kaders hebben over wanneer we buurtinitiatieven verder ondersteunen en wanneer de ondersteuning is afgerond. In de beleidsnota Warmte (medio 2025) komen we hierop terug. We gaan dit daarna in samenspraak met de bij ons bekende buurtinitiatieven in het Warmteprogramma verder uitwerken.
- Binnen de buurtaanpak is sprake van grote dynamiek als gevolg van wijzigende wetgeving: de Wet Gemeentelijke instrumenten Warmtetransitie (Wgiw) treedt naar verwachting 1 januari 2026 in werking. Over de Wcw moet de Tweede Kamer nog een besluit gaan nemen. Zolang er geen duidelijkheid is over de Wcw, blijven partijen onzekerheid over de toekomst en zullen private warmtebedrijven investeringsbeslissingen uitstellen. Daarom kijken we binnen de energietransitie naar een pragmatischer aanpak van de planning met onder andere veel focus op het besparen.
- Het afgelopen jaar zijn weer stappen gezet in de samenwerking met buurtinitiatieven. Op deze manier leren we om steeds met een maatwerk-aanpak aan te sluiten op de energie- en warmteambities die een initiatief voor hun buurt heeft. Zo zijn goeie samenwerkingen tot stand gekomen met bijvoorbeeld Warm Lunetten en Oog voor Warmte.

Toelichting op de voortgang

- Beginnen fase 1 en fase 2 buurtaanpak aardgasvrij in 12 clusters binnenstad en bedrijventerreinen: We zijn in 2023 gestart in 4 clusters met het samenstellen van een buurtprofiel en een start-/informatiemoment. Het is gebleken dat de voorbereiding van zo'n startmoment langer duurt dan verwacht. De opzet en de opbrengst van de startmomenten is geëvalueerd en uitkomsten daarvan worden meegenomen naar de komende clusters.
- Notitie toegankelijk speelveld buurtinitiatieven: het speelveld van warmte en hoe daarin ieders rol ingevuld mag en kan worden, was in 2024 (en is nog steeds) erg in ontwikkeling; dit komt onder andere door aanstaande warmtewetgeving en het opzetten van een publiek warmtebedrijf. Ook landelijk is er veel in ontwikkeling over de rol van buurtinitiatieven. In deze veranderende omgeving is het niet gelukt om te komen tot eenduidige afspraken over een

toegankelijk speelveld voor deze initiatieven. We zijn hierover wel in 2024 in gesprek geweest met deze buurtinitiatieven, o.a. in twee bijeenkomsten van de community of practice.

Buurtaanpak Aardgasvrij	
Afronden onderzoeken in 4 buurten (Rivierenwijk/Dichterswijk, Wilhelminapark/Oudwijk, Sterrenwijk, en Kanaleneiland-Zuid)	
Aanpak uitbreiden warmtenetten (o.a Binnenstad)	
Overvecht-Noord	
Buurtaanpakken Publiek Warmtebedrijf (Oog in Al, Lunetten, Wittevrouwen e.o.)	

Publiek eigendom

In 2024 hebben we vastgesteld dat het nodig is om deel te nemen in een publiek warmtebedrijf dat ook in Utrecht warmtenetten realiseert. In de raadsbrief van [28 november 2024](#) hebben we hiervoor drie eigendomsvarianten geschetst en aangekondigd dat we in 2025 een voorstel aan de raad voorleggen. Vooruitlopend op een publiek warmtebedrijf zijn we binnen de gemeentelijke organisatie ontwikkelende activiteiten gestart met als doel om de kans op slagen te vergroten van projecten die nodig zijn voor de Utrechtse energietransitie. De eerste projecten waarvoor we dit gedaan hebben zijn geothermie en de zonneveldeilanden op de Nedereindse Plas. In nieuwbouwprojecten hebben we de eerste ervaringen opgedaan over hoe om te gaan met netcongestie en netbewust bouwen. Voor Merwede is een groepscontract afgesloten met Stedin en is een Europese subsidie aangevraagd voor de maatregelen die nodig zijn voor een netbewuster energiesysteem. Voor Papendorp/Groenewoud zijn we de procedure voor concessieverlening gestart, waarin netbewustheid al ingebouwd is.

Leerervaringen

- In de concessies voor Merwede en Beursnet hebben we nog beter geleerd wat het betekent om warmtenetten te ontwikkelen, nu ook in combinatie met netbewust bouwen. We weten dat we moeten sturen op optimale benutting van seizoensopslag van energie (met name warmte-koudeopslag).
- In de projecten geothermie en Nedereindse Plas hebben we geleerd dat het niet per sé moeilijk is om een project te ontwerpen, maar wel om, samen met meerdere partners te komen tot een goede verdeling van taken en verantwoordelijkheden, waarbij ook de wensen van de omgeving worden meegenomen. Ontwikkelen van projecten in Utrecht is en blijft complex.
- Alle opwekprojecten hebben het moeilijk. De businesscase is niet meer zo voorspelbaar (goed) als 3 jaar geleden en netcongestie vergroot de onzekerheid van een haalbaar project. Marktpartijen zijn zelf niet goed in staat om de risico's voor de business case goed te beheersen. Voor al niet in de Utrechtse projecten die aan de kleine kant zijn voor een goede business case, hoge inpassingseisen gelden en de netcongestieknelpunten relatief groot zijn.

Toelichting op de voortgang

- Het onderzoek naar de mogelijkheden voor een publiek warmtebedrijf verloopt voorspoedig en we willen de raad in Q2 2025 een voorstel voorleggen voor de keuze van één van de drie eigendomsvarianten.
- De realisatie van zonnevelden in Utrecht stagneert en daarom gaan we voor al deze projecten na om het nodig is om meer ontwikkelend in te stappen. In sommige gevallen zijn wij beter in staat om knelpunten weg te nemen en risico's te beheersen dan dat marktpartijen dat zijn. Deze rolinvulling bevalt ons en onze samenwerkingspartners bij de geothermie en de Nedereindse Plas goed.
- De concessie voor Merwede loopt goed. De Concessie voor Beursnet verloopt moeizaam, vanwege uitvoerbaarheidsproblemen. In de [raadsbrief van 7 maart 2025](#) bent u geïnformeerd

over enkele voorgenomen bijstellingen in de concessieovereenkomst. Door netcongestie ontstaat er steeds meer bewustzijn bij ontwikkelaars dat ze netbewuste energiesystemen moeten realiseren. Deze netbewuste systemen zijn ook gunstig voor de CO₂-uitstoot.

Publiek eigendom	
Onderzoek naar opzetten publiek warmtebedrijf	
Onderzoek naar opzetten publiek ontwikkelbedrijf	
Warmte in nieuwbouw en bestaande WKO-netten	

Participatie

We werken proactief aan het inzetten van het beleid Samen stad maken en omgevingsmanagement bij beleid en uitvoering van projecten die invloed hebben op de werk- en leefwereld van inwoners, ondernemers en organisaties. In 2024 voerden we 38 participatie trajecten uit waarbij inwoners, organisaties en bedrijven werden betrokken bij de energietransitie en die de samenwerking in de stad met betrekking tot de energietransitie bevorderden. We monitoren onze inzet hiervoor met een zelf ontwikkelde tool. Met de leerervaringen passen we nieuwe participatieprojecten aan.

Leerervaringen

- Voor een goede afspiegeling van de stad bij de deelnemers aan trajecten voor participatie en samenwerken met de stad is doorlopende inzet nodig. We gingen hiervoor in 2024 meer de straat op, deden brede enquêtes en brachten die meer direct onder de aandacht door huis-aan-huis langs te gaan in buurten waar de online deelname laag was.
- Voor bedrijven en maatschappelijke organisaties gingen we meer het werkveld in en voerden we één op één gesprekken. Op basis van de uitkomsten zijn de instrumenten voor ondernemers beter ingericht.

Als er niet direct sprake is van een participatietraject met een kop en een staart dan zetten we structureel omgevingsmanagement in om de omgeving te betrekken bij het beleid en de uitvoering daarvan als het gaat om projecten die direct invloed hebben op de leefomgeving van Utrechters, zoals samen verduurzamen met inwoners en duurzame bronnen. We zien dat een direct contactpersoon die zichtbaar is in de wijk bewonersinitiatieven helpt om de weg te vinden in de gemeente.

Toelichting op de voortgang

- Het Klimaatpanel heeft in 2024 de volgende thema's besproken: Hittestress, netcongestie, publieke warmtenetten en de klimaatvisie. Deelnemers van het jongerenpanel Young Minds nemen deel aan het Klimaatpanel. Ook gaan we na elke bijeenkomst ook de straat op om de uitkomsten van het Klimaatpanel breed te toetsen. Met de input van het Klimaatpanel wordt de communicatie richting inwoners verbeterd. Zo geven we nu meer informatie over afkoelpunten in de stad als er hittestress is. In onze evaluatie geven deelnemers aan na de bijeenkomsten aan de slag te gaan met concrete informatie over bijvoorbeeld netcongestie en gaan ze bewuster om met wanneer ze energie gebruiken. De kennis die ze hebben opgedaan delen ze ook binnen hun sociale kring. Deelnemers geven aan dat ze na deelname beter op de hoogte zijn van wat de gemeente doet. Ze deelnemers waarderen de bijeenkomsten van het Klimaatpanel met een gemiddeld cijfer 7,8.
- Samenwerken in de stad doen we structureel in onder andere in het Energie Netwerk Utrecht (ENU). Met de partners in het ENU onderzoeken we langs drie lijnen wat er nodig is voor de verduurzaming van de stad; hoe we slim kunnen samenwerken, kennis kunnen delen en

innoveren, en hoe we de bewustwording over de opgave in de stad kunnen vergroten. Tot slot bekijken we hoe we kunnen zorgen voor voldoende arbeids- en stageplekken.

- In de Community of Practice (COP) met buurtinitiatieven warmte komt aan bod wat er speelt bij de initiatieven en wat er nodig is aan kennis en andere ondersteuning om tot een goede rolinvulling te komen. Dit is meegenomen in de [raadsbrief](#) Speelveld warmtetransitie en voorbereidingen publiek warmtebedrijf.

Participatie	
Klimaatpanel	
Monitoring participatie	
Loket bewonersinitiatieven energie (met startpagina op utrecht.nl)	
Ondersteunen buurtinitiatieven warmte (community of practice buurtinitiatieven)	
Energie netwerk Utrecht (voormalig stadsakkoord)	